

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

ÅPEN

POD-RAPPORT 1/2023

Ressursanalyse for 2022

Kostnader og bemanning i politiet

Serie og nummer	POD-RAPPORT 1/2023
Tittel	Ressursanalyse for 2022 Kostnader og bemanning i politiet
Utgitt av	Politidirektoratet, Oslo
Forfatter	Politidirektoratet
Arkivreferanse	23/55067-34
Sammendrag	Det var en ressursmessig styrking av politiet i 2022. Målt i faste priser økte driftskostnadene i politiet med om lag 1,0 mrd. kroner fra 2021 til 2022 og utgjorde i underkant av 22,9 mrd. kroner i 2022. Personellkostnadene utgjorde 75 prosent av de totale driftskostnadene i 2022. Ved utgangen av 2022 var det om lag 18 600 årsverk totalt i politiet.
Emneord	Ressursanalyse, Ressursbruk, Driftskostnader, Bemanning, Årsverk
Dato	24. mai 2023
Engelsk tittel	Resource analysis for 2022. Costs and workforce in the police.
Godkjent av	Espen Frøyland, <i>seksjonssjef</i> Roger Bjerke, <i>avdelingsdirektør</i>
ISSN	2704-0917
ISBN	978-82-8256-127-3
Lisens	CC-BY 4.0

Sammendrag

Det var en ressursmessig styrking av politiet i 2022. Målt i faste priser økte driftskostnadene i politiet med om lag 1,0 mrd. kroner fra 2021 til 2022 og utgjorde i underkant av 22,9 mrd. kroner i 2022. Fra 2021 til 2022 har politidistriktene hatt en realvekst i driftskostnadene på 5 prosent. Særorganene hadde en realvekst på om lag 8 prosent i samme periode, mens andre enheter økte med om lag 16 prosent. Politidirektoratet hadde en reell reduksjon i driftskostnadene på 36 prosent. Det skyldes hovedsakelig at det i 2021 ble regnskapsført mer enn 200 mill. kroner i Politidirektoratet i forbindelse med Forsvarets ressursbistand til politiet på grensekontroll i forbindelse med korona-pandemien. Noe av den sterke veksten for politidistriktene i 2022 skyldes at de ble tilført om lag 360 mill. kroner av politiets mindreforbruk for 2021.

Personellkostnadene utgjorde 75 prosent av de totale driftskostnadene i 2022. Ved utgangen av 2022 var det om lag 18 600 årsverk totalt i politiet. Av disse var 60 prosent politiårsverk, 35 prosent sivile årsverk og 5 prosent påtalejurister. Siden utgangen av 2012 har den samlede bemanningen i politiet økt med om lag 4 700 årsverk (eksklusive årsverk i PST), tilsvarende 34 prosent. Økningen er fordelt på 3 052 politiårsverk, 1 391 sivile årsverk og 259 jurister. Politiet har over tid fått økte bevilgninger som har vært øremerket til nye stillinger. Ved utgangen av 2013 var det 1,71 polititjenestepersoner per tusen innbyggere (inklusive PST). I 2020 oppnådde politiet en politidekning på 2,0, og dekningen har økt videre til 2,11 ved utgangen av 2022. Straffesaksbehandling og politioperativt er de to største tjenesteområdene i politiet med en kostnadsandel på henholdsvis 23 prosent og 21 prosent av samlede driftskostnader.

Fra utgangen av 2021 til utgangen av 2022 økte bemanningen i politiet med 519 årsverk. Sivile stillinger sto for en stor del av økningen (411 årsverk). Det var særlig tjenesteområdet forvaltning som ble styrket med sivile stillinger, herunder oppgaver tilknyttet pass- og ID. I 2022 ble det tildelt ekstra midler for å styrke pass- og ID-tjenesten blant annet for å jobbe ned etterslepet på passtimer etter pandemien.

Målt som andel av de samlede driftskostnadene i politiet utgjorde kostnadene til eiendom, bygg og anlegg (EBA) om lag 10 prosent i 2022. Kostnadene til EBA i politiet har økt betydelig de siste åtte årene. Fra 2014 til 2022 økte kostnadene til EBA med 24 prosent til 2,3 mrd. kroner, målt i faste priser. Økningen fra 2021 til 2022 skyldes for stor del økte energikostnader.

Som for 2021, var det også i 2022 politidistriktene som hadde sterkest økning i driftskostnadene (målt i absolutte kroner). Personellkostnader utgjorde 81,5 prosent av de samlede driftskostnadene i politidistriktene i 2022. Politidistriktene består av funksjonelle og geografiske driftsenheter og staber for HR, økonomi- og virksomhetsstyring og kommunikasjon. Tall fra utgangen av 2022 viser at 58,8 prosent av politiårsverkene var organisert i geografiske driftsenheter (GDE), om lag 40,1 prosent var organisert i funksjonelle enheter og 1 prosent var organisert i staber for HR, økonomi- og virksomhetsstyring og kommunikasjon. Andelen politiårsverk på GDE har vært om lag uendret de seneste årene. Målt i antall absolutte politiårsverk er det GDE'ene som har fått sterkest økning i politiårsverk siden 2018.

Det økonomiske handlingsrommet beskriver politidistriktenes frie driftsmidler på kort sikt. Med frie driftsmidler menes de budsjettmidlene som politidistriktene har tilgjengelig etter at de faste kostnadene (lønn og husleie) er dekket. Som følge av den budsjettmessige styrkingen av politidistriktene i 2022 var det en klar økning av

handlingsrommet. Per årsverk var handlingsrommet i underkant av 148 000 kroner i 2022, en økning på om lag 23 000 kroner fra foregående år. Handlingsrommet er blant annet blitt benyttet for å fornye bilparken i politidistriktene. De siste årene har det vært en betydelig økning i bilinvesteringene (inkl. biler med leasingavtaler) i politidistriktene. Det har bidratt til at gjennomsnittlig alder på patruljebiler i politidistriktene er redusert fra 6,2 år i 2020, til 5,7 år i 2021 og til 4,8 år i 2022.

Innhold

Sammendrag	ii
1 Innledning	2
1.1 Formål	2
1.2 Innretning og avgrensning	2
2 Overordnet utvikling i kostnader.....	4
2.1 Generelle nøkkeltall	4
2.2 Overordnet fordeling av driftskostnader	6
2.3 Politidistriktenes økonomiske handlingsrom	10
2.4 Driftskostnader fordelt på tjenesteområder.....	12
3 Personellkostnader og bemanning	13
3.1 Personellkostnader	13
3.2 Lønnsutbetalinger	14
3.3 Bemanning	15
3.4 Dekningsgrad	18
3.5 Geografiske og funksjonelle driftsenheter	20
3.6 Bemanning på ulike tjenesteområder i politiet.....	22
3.7 Årsverkskostnader.....	24
4 Andre driftskostnader	27
4.1 Eiendom, bygg og anlegg (EBA)	27
4.2 Materiell.....	29
4.3 Tjenester	34
Forkortelser.....	36
Vedlegg A Datakilder	37
A.1 Datakilder og databehandling	37
Vedlegg B Tabeller og figurer	38

1 Innledning

1.1 Formål

Ressursanalysen har til formål å understøtte en kunnskapsbasert styring av ressursene i politiet. En forutsetning for målrettet styring av ressursbruken, er kunnskap om hvordan bevilgningene til etaten er blitt anvendt over tid. Åpenhet om slike nøkkeltall gjør informasjon om ressursbruken i politiet mer tilgjengelig og gir et bedre grunnlag for å kunne sammenligne enheters ressursbruk, internt over tid og med hverandre.

Hovedmålgruppene for rapporten er beslutningstakere i politiet og Justis- og beredskapsdepartementet, samt fagorganisasjonene i politiet. Siden politiets innsats og resultater har bred interesse i samfunnet er også samfunnsaktører generelt målgruppe for rapporten.

Det er ikke innenfor rammene av denne rapporten å gi en beskrivelse av hvilke aktiviteter, resultater og effekter ressursbruken gir grunnlag for. I rapporten gis det heller ikke dyptgående analyser av ressursdisponeringen i de enkelte enhetene i politiet.

1.2 Innretning og avgrensning

Tallene presenteres enten på nasjonalt nivå, enhetsnivå eller etter en gruppering av politiets enheter i politidistrikt, særorgan, *andre enheter* og Politidirektoratet¹:

- **Politidistrikt** består av alle de 12 politidistriktene.
- **Særorgan** består av Kripos, ØKOKRIM, Politiets utlendingsenhet, Utrykningspolitiet og Politihøgskolen.
- **Andre enheter** består av Grensekommissariatet, Nasjonalt ID-senter, Politiets IT-enhet og Politiets fellestjenester.
- **Politidirektoratet**² oppgis som egen enhet siden direktoratet har en funksjon og rolle som er forskjellig fra andre i etaten.

I rapporten analyseres kostnadssiden i politiet. Inntektssiden behandles gjennomgående ikke da gebyrinntekter og bøter som politiet regnskapsfører overføres til statskassen.³

Rapporten dekker i hovedsak perioden 2018–2022. Følgende budsjett- og regnskapskapitler⁴ i Statsbudsjettet ligger til grunn for analysen av driftskostnader⁵:

- 440 Politiet (med unntak av Grensekommissariatet og Politihøgskolen)
- 442 Politihøgskolen
- 448 Grensekommissariatet

¹ Grupperingen er endret sammenlignet med tidligere ressursanalyser. Politihøgskolen inngår nå i gruppen særorgan, og Politidirektoratet oppgis som en egen enhet.

² For enkelhets skyld er kostnader bokført på felleshovedbok S55 lagt til Politidirektoratet. Dette omfatter hovedsakelig periodiseringer og avsetning tap fordring for hele politiet.

³ Med unntak av refusjoner fra NAV.

⁴ Se detaljer om hvilke regnskapsposter som er inkludert i analysen under figur 2.1.

⁵ Tallgrunnlaget som ligger til grunn for regnskapstallene i årets rapport er noe endret sammenlignet med tidligere rapporter for å gjøre tallgrunnlaget mer konsistent med tallgrunnlaget i Politiets årsrapport for 2022.

Analysen omfatter driftskostnadene i politiet. Med utgangspunkt i kontoplanen er driftskostnadene i politiet fordelt på fem kostnadsgrupper: *i)* personell, *ii)* eiendom, bygg og anlegg (EBA), *iii)* materiell, *iv)* tjenester og *v)* diverse. Hva som inngår i de enkelte kostnadsgruppene er nærmere spesifisert i delkapitlene som omhandler de enkelte gruppene. Fra og med 2021 er det utarbeidet en ny kontoplan for politiet. Bruk av ny kontoplan innebærer at enkelte indikatorer ikke er direkte sammenlignbare med tidligere års utvikling.

Politiet tok i bruk Statens regnskapsstandarder (SRS) fra og med 2021.⁶ Dette har medført endringer i denne rapporten sammenlignet med tidligere års rapporter. SRS krever at man rapporterer kostnader og inntekter i den perioden de inntreffer, uavhengig av betalingstidspunkt. Man fører varige eiendeler i balansen, og kostnadsfører verdien av slike over levetiden. For eksempel kan dette bety at man fordeler kostnaden for et kjøretøy over 8 år, i stedet for å kostnadsføre hele innkjøpskostnaden det året man betaler for bilen, som man gjør etter kontantprinsippet. Dette er forskjellig fra kontantprinsippet og gir et mer realistisk bilde av enhetens eiendeler og ressurser, samt at vi balansefører fordringer og forpliktelser. Dette kalles også periodisert regnskap, der det såkalte sammenstillingsprinsippet legges til grunn. Overgang fra kontantprinsippet til SRS fra og med 2021 innebærer at enkelte indikatorer ikke er direkte sammenlignbare med tidligere års utvikling. Slike brudd drøftes under de punktene i analysen der det er aktuelt.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er ikke inkludert i analysen, med unntak av for beregning av politidekningsgrad. Justis- og beredskapsdepartementets egne bevilgninger og Sysselmannen på Svalbard er heller ikke inkludert i analysen.

Fra 2021 til 2022 økte den gjennomsnittlige konsumprisindeksen med 5,8 prosent. Utviklingen i denne indeksen brukes for å gjøre om nominelle tall for tidligere år til 2022-verdier i rapporten.

Fra og med 1. januar 2017 ble pensjonskostnader belastet alle enheter i statsforvaltningen. De regnskapsførte pensjonskostnadene utgjorde i overkant av 1 mrd. kroner for politiet i 2017. Disse kostnadene er inkludert i tallgrunnlaget for ressursanalysene fra og med 2017.

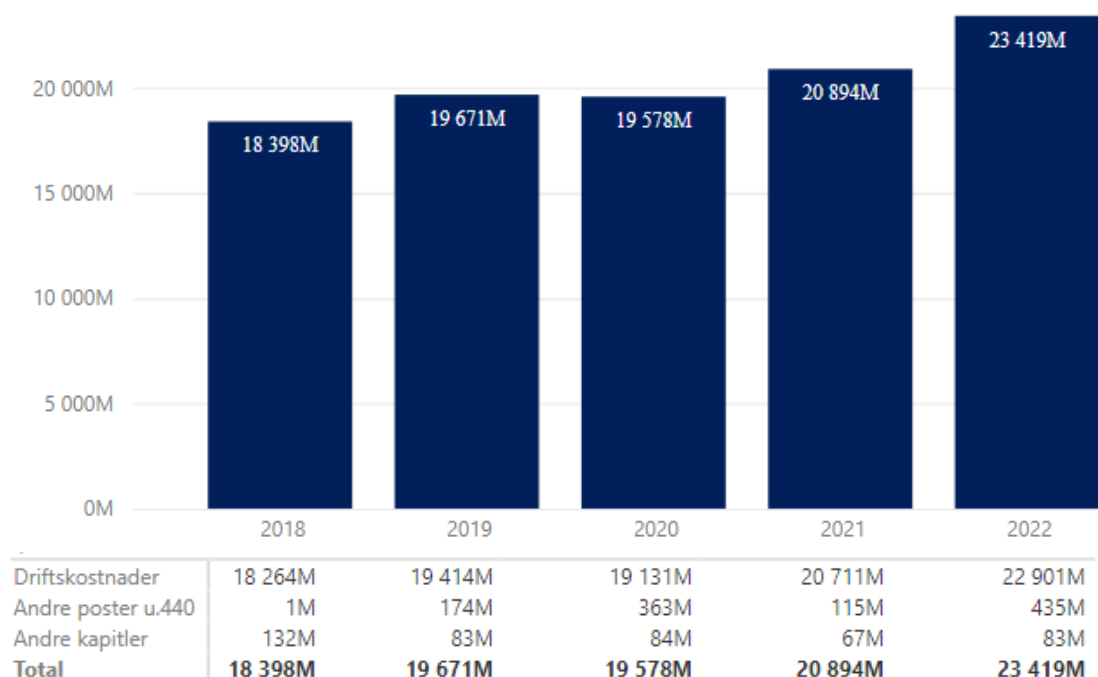
⁶ SRS er nærmere dokumentert på DFØs kundesider, se link: <https://dfo.no/faqomrader/statlige-regnskapsstandarder>.

2 Overordnet utvikling i kostnader

2.1 Generelle nøkkeltall

2.1.1 Regnskapsførte kostnader

I 2022 var de totale regnskapsførte kostnadene i politiet 23,4 mrd. kroner, se figur 2.1. Regnskapsførte kostnader på driftspostene utgjorde 22,9 mrd. kroner i 2022. Andre poster under kapittel 440 utgjør blant annet investeringsposter og internasjonale forpliktelser. Regnskapsførte kostnader på disse postene har variert vesentlig de siste fem årene. Regnskapsførte kostnader på andre kapitler gjelder blant annet godtgjørelser til forliksrådenes medlemmer, samt belastningsfullmakter politiet har hos andre virksomheter.

Figur 2.1 Totale regnskapsførte kostnader i politiet. Nominelle tall. Tall i mill. kroner. 2018–2022¹⁾²⁾

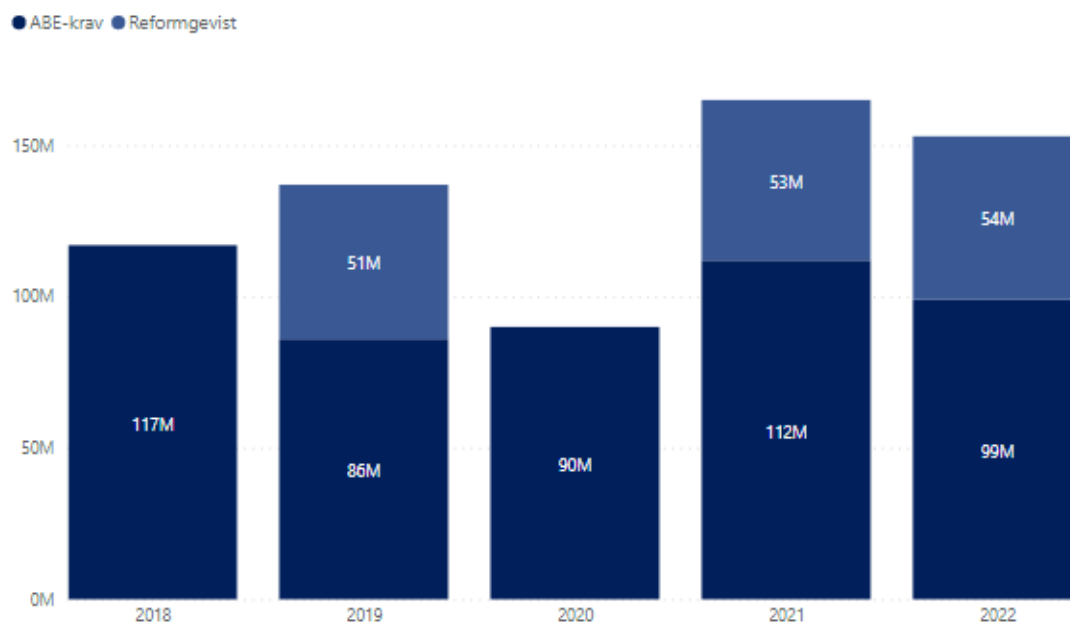
¹⁾ Det er et brudd i tallserien fra og med 2021. Tall t.o.m 2020 følger kontantprinsippet. Tall f.o.m 2021 følger Statens regnskapsstandards (SRS).

²⁾ *Driftskostnader* omfatter kostnader som er regnskapsført på kap.post 440 (01-29), 44201 og 44801. Der politiet har regnskapsførte kostnader på andre kapitler etter belastningsfullmakt er plassert i *Andre kapitler*. *Andre poster u. 440* omfatter regnskapsførte kostnader på kapittel 440 som ikke er *driftskostnader*. Kilde: Politidirektoratet

2.1.2 Budsjettkutt som følge av ABE-reform og Nærpolitireform

Med mål om å gjøre offentlig forvaltning mer effektiv, innførte Regjeringen i 2015 en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen). Det forutsettes i reformen at alle statlige virksomheter gjennomfører tiltak for å bli mer effektive, og at deler av «gevinsten fra mindre byråkrati og mer effektiv bruk av pengene» overføres til fellesskapet gjennom de årlige budsjettene. For 2022 ble ABE-kuttet erstattet av et omfordelingsbidrag med tilsvarende formål. I perioden 2018–2022 har politiets

budsjettramme på driftskapittel 440 samlet blitt redusert med 662 mill. kroner i nominell verdi som følge av gevinstkrav knyttet til ABE-reform og krav om gevinstuttak fra nærpolitireformen, se figur 2.2. Det er krevende for politiet å gjennomføre effektiviserings tiltak i denne størrelsesorden, blant annet som følge av at en stor del av kostnadene i politiet er bundet i personellkostnader. Kravene er dermed i hovedsak håndtert ved å redusere rammen til alle enhetene i politiet. Enhetene har måttet iverksette lokale tiltak for å møte kravene.

Figur 2.2 ABE- og nærpolitireformkrav. Nominelle tall. Årlige tall i mill. kroner. 2018–2022

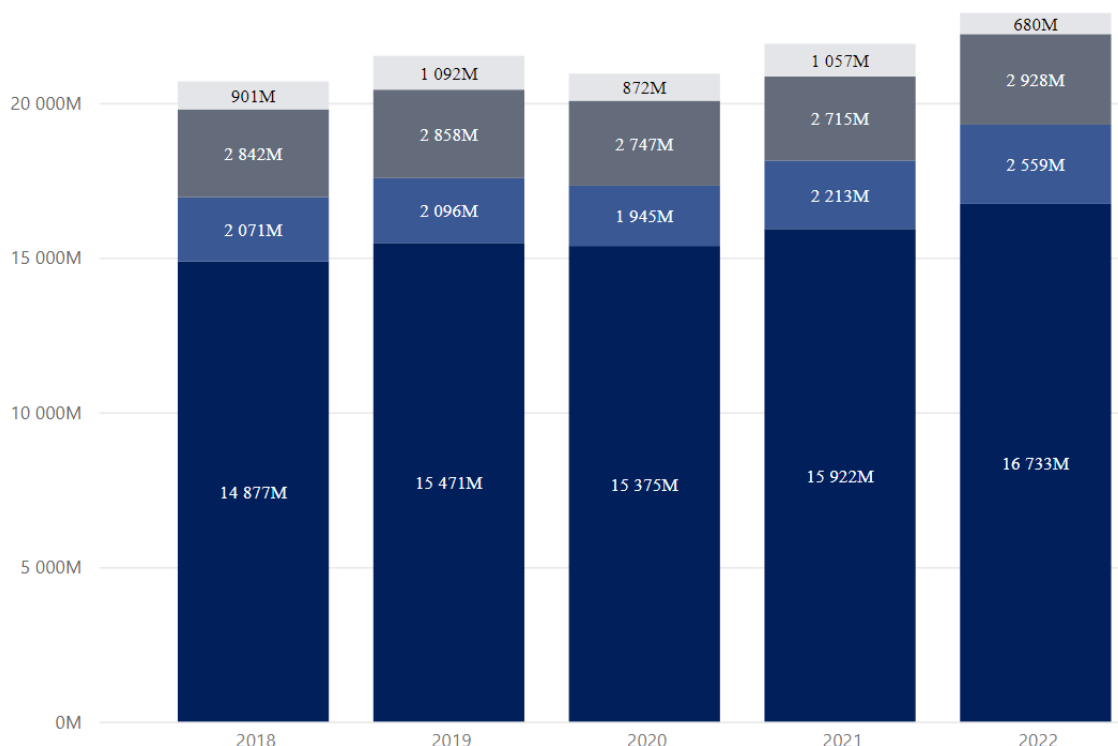
Kilde: Politidirektoratet

2.1.3 Driftskostnader

Målt i faste priser økte driftskostnadene i politiet med om lag 1 mrd. kroner fra 2021 til 2022 og utgjorde i overkant av 22,9 mrd. kroner i 2022, se figur 2.3. Økningen i driftskostnadene fra 2021 til 2022 var sterkest i *andre enheter* med en realvekst på 15,7 prosent. Veksten var særlig drevet av store anskaffelser i Politiets Fellestjenester, samt betydelig prisøkning utover KPI på store deler av kostnadene i Politiets IT-enhet. Fra 2021 til 2022 hadde politidistriktene en reell økning i driftskostnadene på 5,1 prosent. Særorganene hadde en realvekst på 7,9 prosent i samme periode. Politidirektoratet hadde en reell reduksjon i driftskostnadene på 35,6 prosent. Reduksjonen skyldes i stor grad at det i 2021 ble regnskapsført mer enn 200 mill. kroner i Politidirektoratet i forbindelse med Forsvarets ressursbistand til politiet på grensekontroll i forbindelse med korona-pandemien.

Veksten i politidistriktene, særorgan og *andre enheter* i 2022 skyldes blant annet tilførsel av ekstra midler som følge av det overførte mindreforbruket fra 2021. Midlene ble i stor grad benyttet til sentrale investeringer som i 2022 har gitt politiet et solid utstyrsloft på kjøretøy og annet operativt utstyr som for eksempel droner. I tillegg er det foretatt to store våpenanskaffelser, pistoler og elektrosjokkvåpen. Deler av økningen skyldes også ekstra tildelinger for å håndtere flyktningstrømmen fra Ukraina. Den økte ressursbruken er også drevet av at prisnivået i 2022 steg vesentlig sammenlignet med tidligere år. Energikostnadene har økt med om lag 112 mill. kroner sammenlignet med 2021, målt i faste priser.

● Politidistrikt ● Andre enheter ● Særorgan ● Politidirektoratet

Figur 2.3 Driftskostnader i politidistrikt, særorgan, andre enheter og Politidirektoratet. Faste 2022-kroner. Tall i mill. kroner. 2018–2022¹⁾

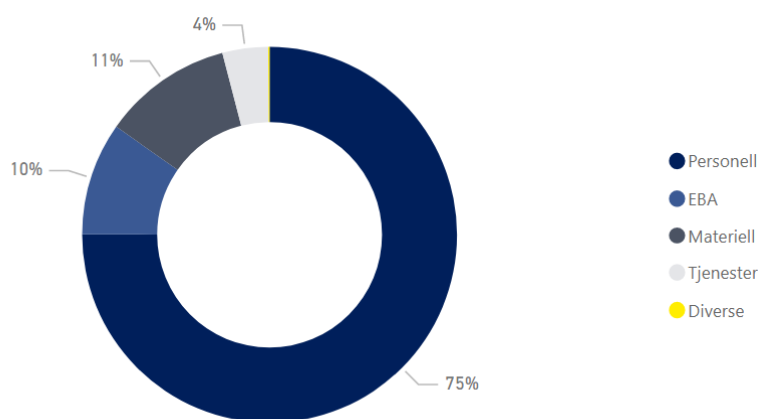
¹⁾ Kostnader bokført på felleshovedbok S55 er lagt til Politidirektoratet. I 2021 og 2022 utgjorde dette henholdsvis 128 mill. kroner og -28. mill. kroner. Dette omfatter i stor grad kostnader som ikke kan henføres til spesifikke enheter på en enkelt måte.

Kilde: Politidirektoratet

2.2 Overordnet fordeling av driftskostnader

2.2.1 Fordeling av politiets driftskostnader

Den største kostnadsposten i politiet er personellkostnader. Personellkostnader består av kostnader tilknyttet lønn og godtgjørelser til alle ansatte. Kostnadsposten omfatter i tillegg refunderbare lønnskostnader, trygder, pensjonspremie, arbeidsgiveravgift samt kostnader til møter, kurs og reiser. Personellkostnader utgjorde om lag 75 prosent av de totale driftskostnadene i 2022, se figur 2.4. Andelene har holdt seg relativt stabile de siste årene.

Figur 2.4 Fordeling av politiets driftskostnader. Prosent. 2022

Kilde: Politidirektoratet

Blant driftskostnadene var det personellkostnader som økte mest i absolutte kroner fra 2021 til 2022, se tabell 2.1. Dette drøftes nærmere i kapittel 3.

Tabell 2.1 Driftskostnader i politiet. Tall i mill. kroner. Faste 2022-kroner. 2021–2022

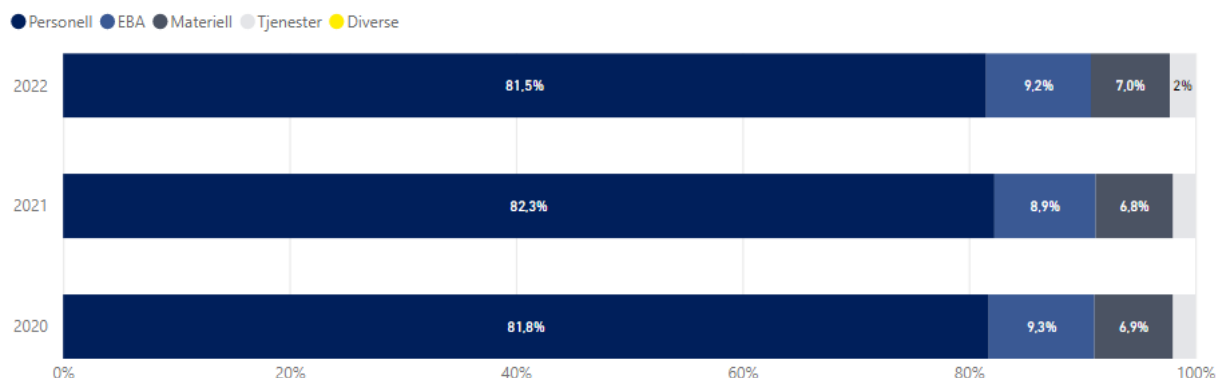
Kostnadspost	2021	2022	Endring i mill. kroner	Endring i %
Personell	16 516M	17 201M	684M	4,1 %
Materiell	2 167M	2 507M	340M	15,7 %
EBA	2 096M	2 275M	179M	8,5 %
Tjenester	1 111M	885M	-225M	-20,3 %
Diverse	17M	34M	17M	102,2 %
Total	21 906M	22 901M	995M	4,5 %

Kilde: Politidirektoratet

2.2.2 Fordeling av driftskostnader i politidistriktene

Personellkostnader utgjorde 81,5 prosent av de samlede driftskostnadene i politidistriktene i 2022, noe redusert fra nivået i 2021, se figur 2.5.⁷ Andelen EBA-kostnader i politidistriktene utgjorde 9,2 prosent i 2022. Økningen i andelen EBA-relaterte kostnader fra 2021 til 2022 skyldes i stor grad vesentlig høyere energipriser i 2022 sammenlignet med tidligere år.

⁷ Se vedlegg B, figur 1, for fordeling av politidistriktenes driftskostnader i 2022, og figur 2 for driftskostnader per politidistrikt i perioden 2021–2022.

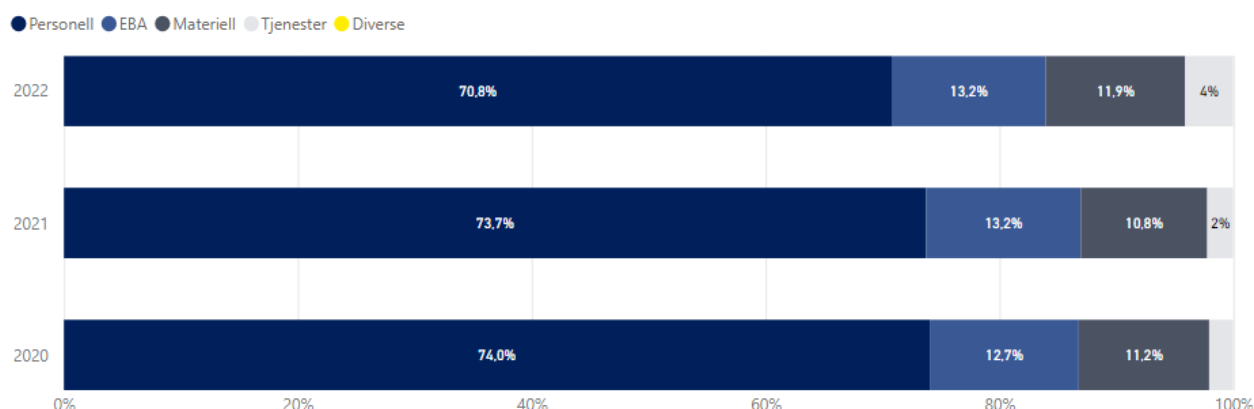

Figur 2.5 Fordeling av politidistriktenes driftskostnader. Prosent. 2020–2022

Kilde: Politidirektoratet

2.2.3 Fordeling av driftskostnader i særorganene

Kripes, Økokrim, Politihøgskolen, Politiets utlendingsenhet og Utrykningspolitiets utgjør gruppen særorgan i denne rapporten. Andelen personell- og EBA-kostnader utgjorde henholdsvis 71 og 13 prosent av særorganenes totale driftskostnader i 2022, se figur 2.6. Andelen personellkostnader i særorganene er redusert fra 73,7 til 70,8 prosent fra 2021 til 2022.⁸

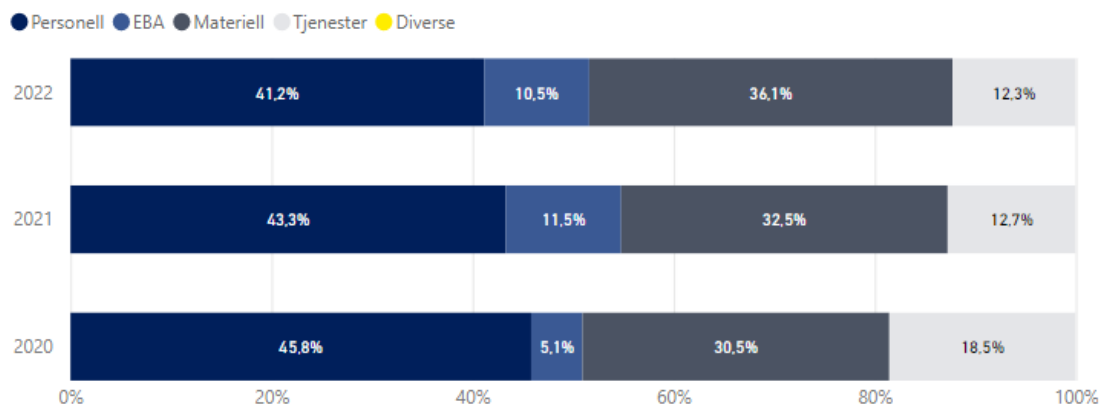
Figur 2.6 Fordeling av særorganenes driftskostnader. Prosent. 2020–2022

Kilde: Politidirektoratet

2.2.4 Fordeling av driftskostnader i andre enheter og Politidirektoratet

Enhetene Grensekommisariatet, Nasjonalt ID-senter, Politiets fellestjenester (PFT) og Politiets IT-enhet (PIT) utgjør *andre enheter* i denne rapporten. Som det fremkommer av figur 2.7 utgjør personellkostnader mindre enn halvparten av driftskostnadene i *andre enheter* i 2022. I Politiets IT-enhet og Politiets fellestjenester utgjør blant annet materiellkostnadene en vesentlig del av kostnadene. I Politiets IT-enhet går også en stor andel til tjenestekostnader.

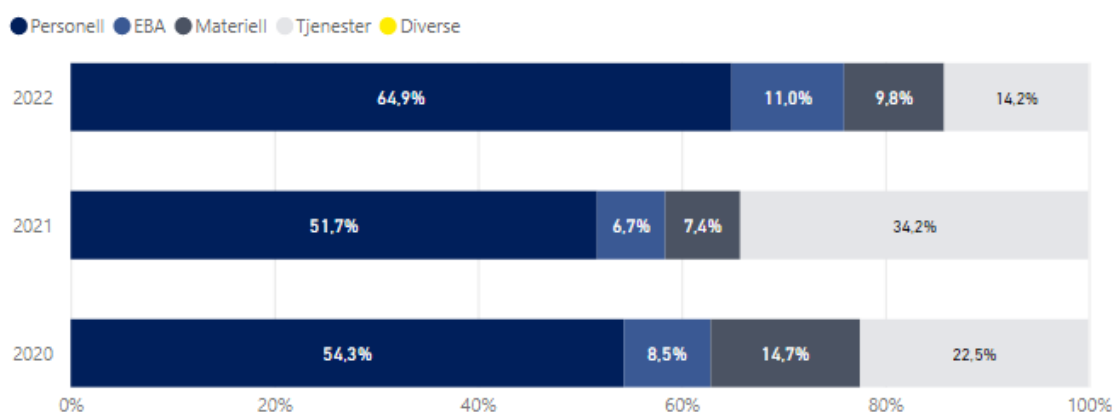
⁸ Se vedlegg B, figur 3, for driftskostnader i særorgan, *andre enheter* og Politidirektoratet i perioden 2021–2022.

Figur 2.7 Fordeling av driftskostnader i andre enheter. Prosent. 2020–2022

Kilde: Politidirektoratet

Politidirektoratet (POD) består både av drift av direktoratet, felles nasjonale driftsmidler og den strategiske utviklingsporteføljen (som delvis kostnadsføres i Politidirektoratet, og delvis i Politiets IT-enhet). EBA-kostnadene i Politidirektoratet har økt vesentlig fra 2021, dette skyldes både økt husleie, økte driftskostnader og ombygging til nytt arbeidsplasskonsept med lavere dekningsgrad, se figur 2.8. Videre har tjenestekostnadene blitt vesentlig redusert i 2022. Dette skyldes blant annet at man i 2021 regnskapsførte mer enn 200 mill. kroner i Politidirektoratet i forbindelse med Forsvarets ressursbistand til politiet på grensekontroll i forbindelse med korona-pandemien.

Figur 2.8 Fordeling av driftskostnader i Politidirektoratet. Prosent. 2020–2022¹⁾

¹⁾ Kostnader bokført på felleshovedbok S55 er ekskludert fra tallene i figuren.

Kilde: Politidirektoratet

Politiet har en utviklingsportefølje som skal bidra til å utvikle og tilrettelegge for bedre polititjenester i årene fremover. Disse kostnadene blir i stor grad kostnadsført på Politidirektoratet og Politiets IT-enhet.

I 2022 utgjorde utviklingsporteføljen utgifter på totalt 465 mill. kroner, tilsvarende en nominell økning på 66 prosent fra 2021, se tabell 2.2. Denne aktivitetsøkningen er hovedsakelig knyttet til EUIS (EUs informasjonssystemer) og oppstart av det første produktområdet, *Fra hendelse til avgjort sak*. I tillegg ble den tidligere forvaltningskøen flyttet inn i porteføljen. Disse utviklingskostnadene har tidligere ligget utenfor

porteføljens oppfølgingsansvar. Forvaltningskøen omfatter mindre utviklingsprosjekter som styres av eiere i fagavdelingene i Politidirektoratet.

Tabell 2.2 Politiets utviklingsportefølje. Tall i mill. kroner. 2018–2022¹⁾

Prosjekt/år	2018	2019	2020	2021	2022
Nye datasentre	105	209	105	3	7
Pass og ID-kort	89	127	84	63	39
Nye helikoptre	102	216	9	1	
Objektsikring		42	106	37	36
REAL	24				
Grense- og utlendingsforvaltning			24		7
EUIS			45	119	214
Tidligere forvaltningskø					60
Øvrige prosjekter	226	176	141	57	102
Sum utviklingsporteføljen	546	770	515	280	465

¹⁾ Innenfor området "EUIS" utvikler og innfører politiet flere informasjonssystemer for å styrke sikkerhet, grensekontroll og politisamarbeid i Europa.

Kilde: Politidirektoratet

2.3 Politidistriktenes økonomiske handlingsrom

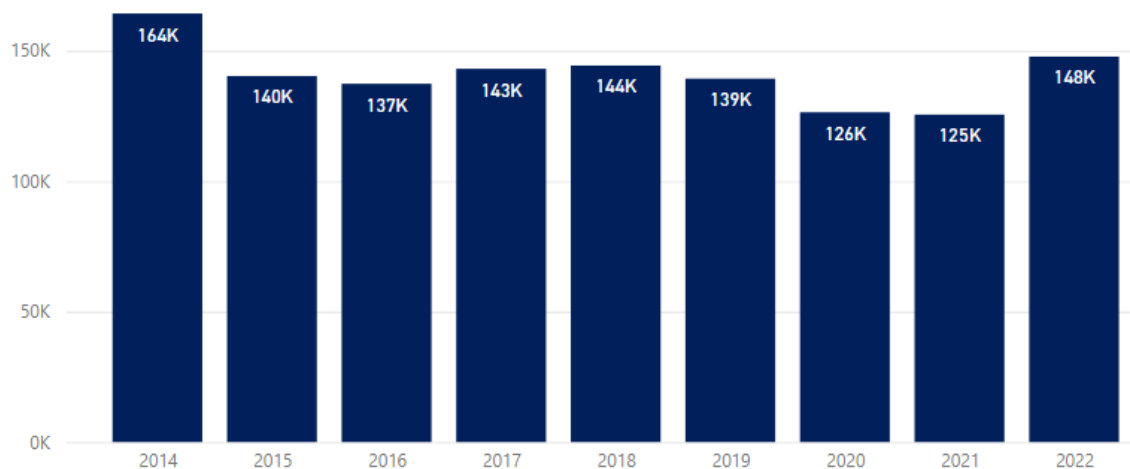
Med økonomisk handlingsrom menes mulighet til å styre gitt økonomiske rammebetingelser. Det økonomiske handlingsrommet tolkes i denne rapporten som politidistriktets frie driftsmidler på kort sikt. Med frie driftsmidler menes de driftsmidlene som ikke blir benyttet til å dekke «faste» kostnader. Kostnader til lønn og husleie kan på kort sikt karakteriseres som relativt faste. Det kortsiktige økonomiske handlingsrommet er dermed definert som driftsmidler som ikke er lønn⁹ eller husleie. Det er også andre typer kostnader utenom lønn og husleie som kan karakteriseres som relativt faste for politidistriktene. For eksempel kan et politidistrikt med store geografiske avstander oppleve reisekostnader som faste i større grad enn et politidistrikt med små geografiske avstander. Enkelte kostnader til materiell og utstyr som er nødvendig for å løse arbeidsoppgavene bidrar også til at deler av de frie driftsmidlene kan oppleves som bundne på kort sikt. Utstrakt bruk av øremerkede midler i politidistriktene vil også bidra til å øke handlingsrommet slik indikatoren er utformet, men slike midler kan ikke brukes fritt. For at indikatoren ikke skal bli for kompleks, er det imidlertid ikke korrigert for slike forhold.

Fra 2021 til 2022 var det en klar økning i politidistriktenes kortsiktige handlingsrom. Per årsverk var handlingsrommet i underkant av 148 000 kroner i 2022, en økning på om lag 23000 kroner fra foregående år, se figur 2.9.¹⁰ Handlingsrommet i 2022 økte også midlertidig som følge av det overførte mindreforbruket fra 2021. Som beskrevet ovenfor

⁹ Lønn inkluderer lønn, overtid, arbeidsgiveravgift, lønnsgodtgjørelse, refusjoner og pensjonspremie. Det er en forenkling å definere alle lønns- og overtidskostnader som faste. En del av overtidskostnadene skyldes ekstraordinære hendelser som det er vanskelig å planlegge for, mens noe av overtidskostnadene i større grad kan styres.

¹⁰ I figur 2.9 og 2.10 blir det kortsiktige handlingsrommet beregnet med utgangspunkt i faktiske regnskapstall. Beregning av handlingsrommet med utgangspunkt i disponibelt budsjett ville gitt et noe annet bilde. Ved et underforbruk vil handlingsrommet isolert sett fremstå lavere ved bruk av faktiske regnskapstall enn ved bruk av tall for disponibelt budsjett.

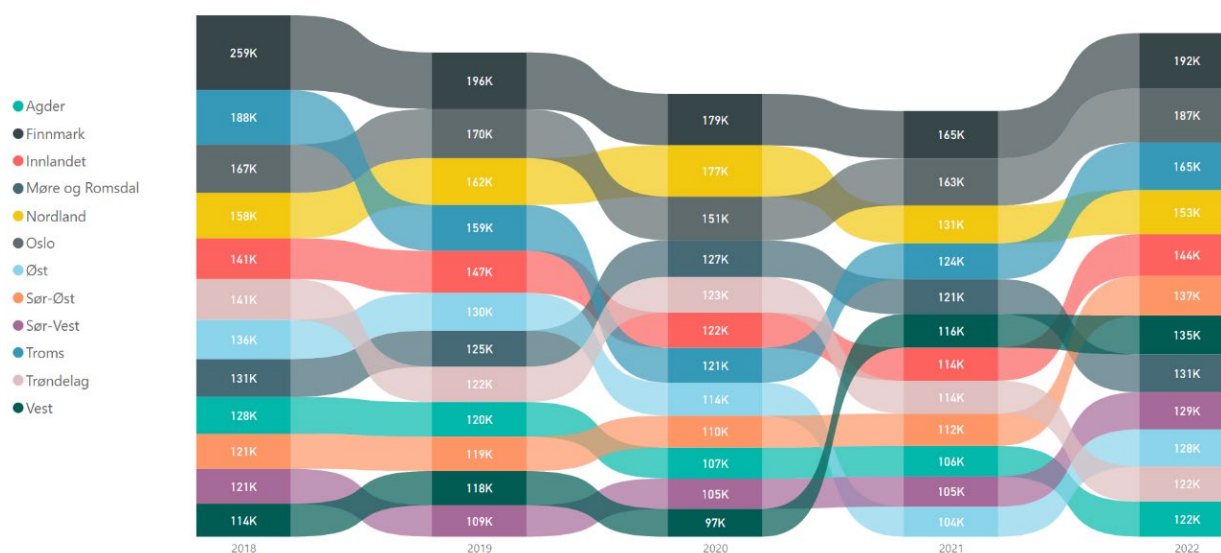
ble dette handlingsrommet blant annet benyttet for kjøretøys- og våpenanskaffelser i politidistriktene i 2022.

Figur 2.9 Gjenværende midler etter lønn og husleie per årsverk (indikator for kortsiktig handlingsrom). Gjennomsnitt for politidistrikt. Faste 2022-kroner. 2014–2022

Kilde: Politidirektoratet

I figur 2.10 rangeres det økonomiske handlingsrommet per årsverk i politidistriktene etter størrelse for perioden 2018–2022. Sammenlignet med 2018 er det for 2022 noe mindre forskjeller i handlingsrommet mellom politidistrikt. Dette kan blant annet skyldes innføring av politiets ressursallokeringsmodell fra 2021 som anvender objektive kriterier for fordeling av politiets budsjetter. Det er imidlertid flere forhold som vanskeliggjør sammenligning mellom politidistriktene.¹¹ Enkelte politidistrikt har for eksempel sær-oppgaver som krever investeringsmidler. Det gjelder blant annet Oslo politidistrikt som har betydelige kostnader knyttet til nasjonale beredskapsressurser.

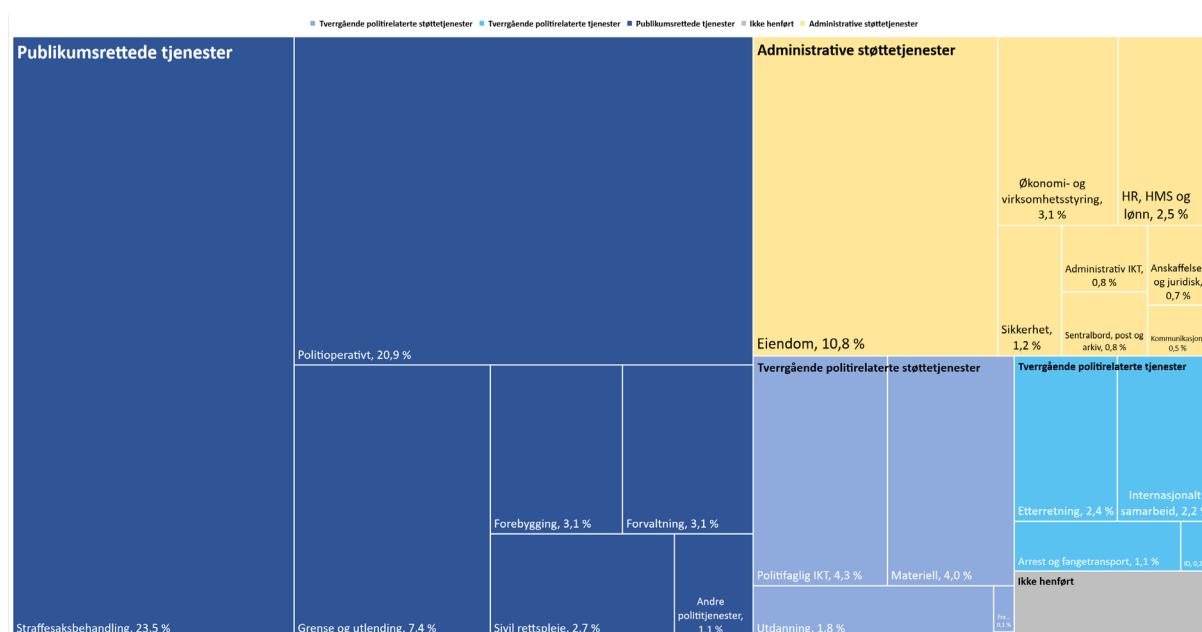
Figur 2.10 Rangering og utvikling av politidistriktenes kortsiktige økonomiske handlingsrom. Faste 2022-kroner. Tall i tusen kroner. 2018–2022

Kilde: Politidirektoratet

¹¹ For en grundigere gjennomgang av årsaker til forskjellige andeler av faste kostnader, se kapittel 6 i Ressursanalyse 2017.

2.4 Driftskostnader fordelt på tjenesteområder

I forbindelse med innføring av SRS i politiet ble det også innført en ny økonomimodell slik at driftskostnadene nå henføres til definerte tjenesteområder. Tjenesteområdene er fordelt på de fire tjenestekategoriene; publikumsrettede tjenester, tverrgående politirelaterte tjenester, tverrgående politirelaterte støttetjenester og administrative støttetjenester. Figur 2.11 viser regnskapsførte driftskostnader på de ulike tjenesteområdene i politiet for 2022. Publikumsrettede tjenester var tjenesteområdet som utgjorde den største delen av driftskostnadene med 62 prosent tilsvarende 14,4 mrd. kroner i 2022. Straffesaksbehandling og politioperativt er de to største tjenesteområdene innenfor publikumsrettede tjenester med en kostnadsandel på henholdsvis 24 prosent og 21 prosent av samlede kostnader.

Figur 2.11. Fordeling av politiets driftskostnader per tjenesteområde. 2022

Kilde: Politidirektoratet

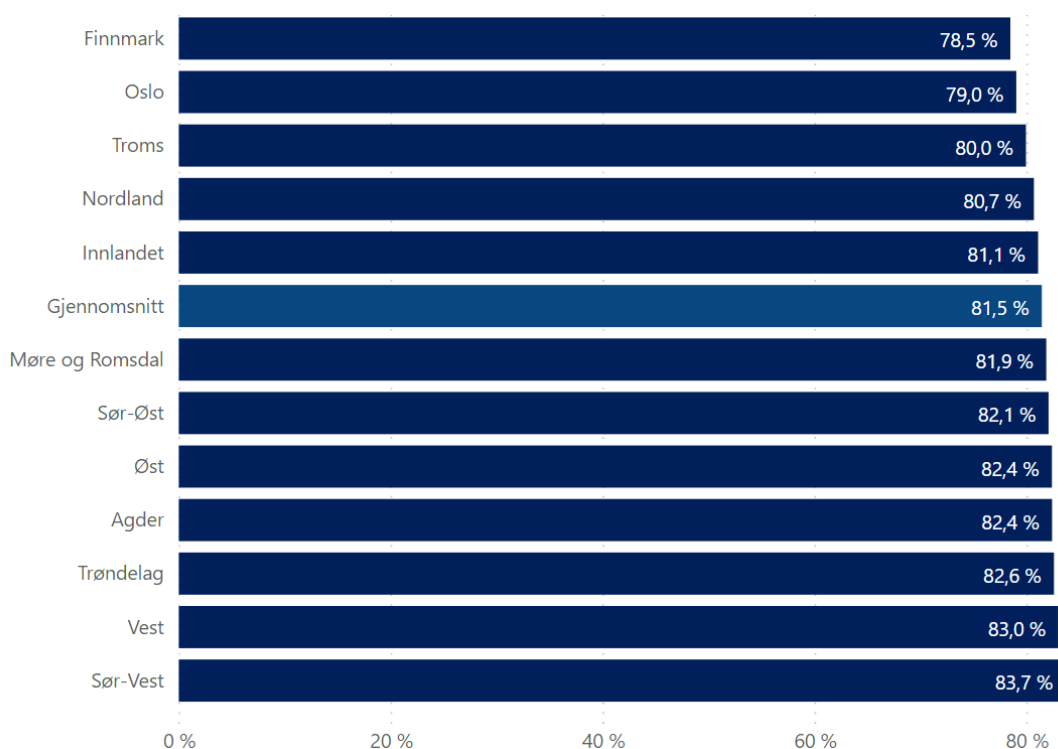
3 Personellkostnader og bemanning

3.1 Personellkostnader

Kostnader til personell er den største kostnadsgruppen i politiet. I 2022 var det 18 611 årsverk totalt i politiet (ikke inkl. PST) ved utgangen av året¹², se kapittel 3.3. Personellkostnader består av kostnader tilknyttet lønn og godtgjørelser til alle ansatte. Kostnadsposten omfatter i tillegg refunderbare lønnskostnader, trygder, pensjonspremie, arbeidsgiveravgift samt kostnader til møter, kurs og reiser.

Personellkostnadene i politiet økte med 684 mill. kroner fra 2021 til 2022 (4,1 prosent), målt i faste priser. Økningen skyldes både bemanningsøkning, lønnsvekst, økte overtidskostnader og økt pensjonssats.

I gjennomsnitt gikk 81,5 prosent av driftskostnadene i politidistriktene til personellkostnader i 2022. Andelen varierte fra i underkant av 79 prosent i Finnmark politidistrikt til om lag 84 prosent i Sør-Vest politidistrikt, se figur 3.1. I Finnmark politidistrikt, Troms politidistrikt og Nordland politidistrikt betales det lavere arbeidsgiveravgift enn i resten av landet. Det vil isolert sett trekke ned personellkostnadene i disse politidistriktene. Ulike bemanningsnivåer, samt ulike prioriteringer med hensyn på kostnader til andre komponenter som lokaler, materiell og tjenester er også med på å forklare forskjellene mellom politidistriktene.¹³

Figur 3.1 Personellkostnadenes andel av driftskostnadene i politidistriktene. Prosent. 2022

Kilde: Politidirektoratet

¹² Se vedlegg A for forklaring av hvordan årsverk er beregnet.

¹³ Se vedlegg B, figur 4, for personellkostnadenes andel av driftskostnadene i særorgan, andre enheter og Politidirektoratet i 2022.

3.2 Lønnsutbetalinger

I 2022 var den samlede lønnsutbetalingen til ansatte i politiet 13,6 mrd. kroner, se tabell 3.1¹⁴. Samlede lønnsutbetalinger inkluderer grunnlønn, faste tillegg, faste variable tillegg, overtid og annen variabel lønn, lønn til timelønnte og pensjonister, samt ferieoppgjør.¹⁵ Fra 2021 til 2022 økte de nominelle lønnsutbetalingene med 7,8 prosent. Endring i lønnsutbetalingene skyldes både økning i antall årsverk i politiet, lønnsvekst samt økt bruk av overtid. Fra 2021 til 2022 økte antall årsverk inkl. foreldrepermisjoner med om lag 364 årsverk, målt som årlig gjennomsnitt. Se avsnitt 3.3 for mer om bemanning. Lønnsveksten i politiet i 2022 var på linje med rammen for lønnsoppgjøret i staten på 3,8 prosent.¹⁶ ¹⁷ For overtid, se avsnitt 3.2.1.

Tabell 3.1 Totale lønnsutbetalinger i politiet. Nominelle tall. 2018–2022^{1) 2)}

År	2018	2019	2020	2021	2022
Total lønnsutbetaling i mrd. kroner	10,8	11,6	11,8	12,6	13,6
Økning i mill. kroner	571	754	262	814	990
Økning i prosent	5,6 %	7,0 %	2,3 %	6,9 %	7,8 %
Endring i antall lønnede årsverk, inkl. foreldrepermisjoner (basert på et årlig gj.snitt)	502	389	285	686	364

¹⁾ Tallene inkluderer lønnsutbetalinger til både fastlønte, timelønnede og medarbeidere på pensjonistvilkår. Enkelte lønnarter som i all vesentlighet benyttes for utbetaling til eksterne (eks. tolker, forliksrådsmedlemmer og andre honorarmottakere) er utelatt. Dette gjelder også lønnarter for sluttvederlag da de som mottar sluttvederlag ikke lenger er ansatt i etaten.

²⁾ Se også fotnote 17 for effekt av forsinkelser i de lokale lønnsforhandlingene.

Kilde: Politidirektoratet

3.2.1 Overtid i politiet

I tabell 3.2 vises ulike nøkkeltall for overtidbruk i politiet fra 2018 til 2022. Som det fremgår av tabellen har det vært en betydelig økning i antall utbetalte overtidstimer i 2021 og 2022. Fra 2018 til 2022 har antall overtidstimer i politiet økt med 18,5 prosent. Antall overtidstimer per årsverk har økt med 5 timer og overtidsutbetalingen per årsverk er økt med 26 prosent i samme periode. En medvirkende årsak til økningen i 2021 og 2022 er at medarbeidere har fått kompensert for arbeid på ukentlig fridag som falt på

¹⁴ Beregningen inkluderer alle og regnskapskapitler og poster.

¹⁵ Enkelte faste lønnstillegg knyttet til utenlandstjeneste er utelatt. Pensjonskostnader, arbeidsgiveravgift og refusjoner fra NAV er ikke medregnet.

¹⁶ Lønnsoppgjøret i staten for 2020 var på 0,45 prosent både for medarbeidere på avtalen for LO, YS og UNIO og medarbeidere på avtalen for Akademikerne. I 2021 var lønnsoppgjøret i staten på 2,7 prosent for medarbeidere på avtalen for LO, YS og UNIO og 3,35 prosent for medarbeidere på avtalen for Akademikerne. Videre ble lønnsjusteringene for 2020 gitt med virkningsdato 01.10.2020 for alle. I 2021 var virkningsdatoen 01.05 og 01.07 for hhv. sentralt og lokalt oppgjør for medarbeidere på avtalen for LO, YS og UNIO. For medarbeidere på avtalen for Akademikerne var virkningsdatoen 01.05.2021. Dette medførte at lønnsjusteringene fikk betydelig større økonomisk utslag i 2021 enn i 2020.

¹⁷ Deler av lønnsutbetalingene for 2017, 2018 og 2019 ble forskjøvet til påfølgende år som følge av forsinkelser i de lokale lønnsforhandlingene. Justert for lønnsforskyvningene utgjorde økningen i lønnsutbetalingene anslagsvis 5,7%, 5,9% og 2,8% for årene 2018–2020.

helligdager i 2020 og 2021 i form av overtidsutbetaling i 2021 og 2022. Dette er kompensasjon for bortfall av fridag og ikke arbeidet tid.

Tabell 3.2 Nøkkeltall for overtidsbruk i politiet. Nominelle tall. 2018–2022^{1) 2) 3)}

År	2018	2019	2020	2021	2022
Totale overtidskostnader	523 192 008	525 788 152	455 599 037	554 881 199	723 307 399
Andel overtidskostnader av total lønnsutbetaling	4,8 %	4,5 %	3,9 %	4,4 %	5,3 %
Antall utbetalte overtidstimer	944 437	901 148	783 747	939 784	1 119 564
Overtidsutbetaling pr. årsverk	31 299	30 843	26 329	30 895	39 445
Antall overtidstimer pr. årsverk	56	53	45	52	61

¹⁾ Som følge av forsinkelser i de lokale forhandlingene i 2017 er lønnstillegget for majoriteten av ansatte i politiet først utbetalt i 2018. Tilsvarende er lønnstillegget for 2018 først utbetalt i 2019. Dette kan gi en liten skjevhet i tallene og tallene for 2018–2019 er derfor ikke direkte sammenlignbare med tallene for 2020–2022.

²⁾ Tallene i tabellen er basert på utbetalt overtid, ikke opptjent overtid.

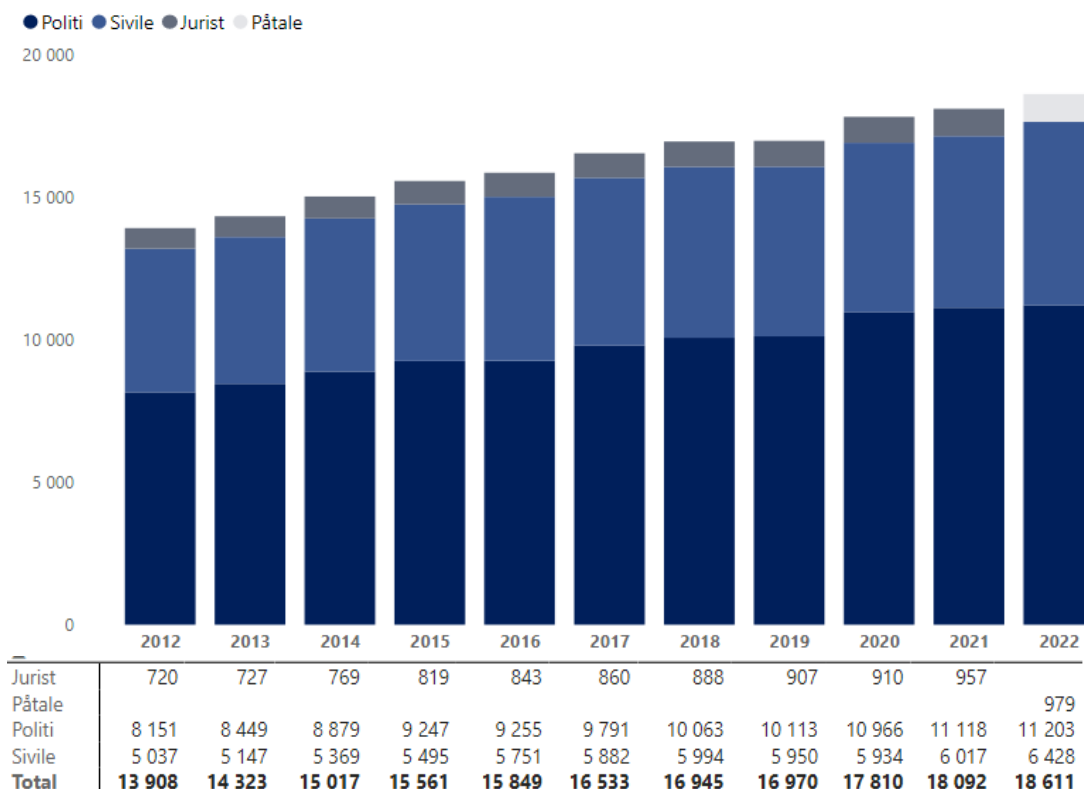
³⁾ Tallene inkluderer overtid ved refunderbare oppdrag.

Kilde: Politidirektoratet

3.3 Bemanning¹⁸

Ved utgangen av 2022 var det 18 611 årsverk totalt i politiet. Av disse var 60 prosent politiårsverk, 35 prosent sivile årsverk og 5 prosent påtalejurister. Siden utgangen av 2012 har den samlede bemanningen i politiet økt med 4 703 årsverk (eksklusive årsverk i PST), tilsvarende 34 prosent. Økningen er fordelt på 3 052 politiårsverk, 1 391 sivile årsverk og 259 påtalejurister, se figur 3.2.

¹⁸ Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er gjennomgående ekskludert fra oversiktene.

Figur 3.2 Antall årsverk i politiet fordelt på stillingskategorier. Utgangen av året. 2012–2022¹⁾

¹⁾ 1.1.2022 ble det innført en ny definisjon for hvilke stillinger som kategoriseres som påtalejurister. Som følge av dette er det brudd i tallserien for jurister/påtalejurister fra 2022.

Kilde: Politidirektoratet

Fra 2018 til 2022 økte politibemanningen med 1 141 årsverk (11 prosent). 1 047 av disse årsverkene gikk til styrking av bemanningen i politidistriktene. Særorganene økte med 101 politiårsverk, se tabell 3.3. Økte bevilgninger for å nå målet om en politidekning på 2 politiårsverk per 1 000 innbyggere, samt at den midlertidige finansiering til "korona-stillinger" ble videreført varig fra og med 2021 med føring om å styrke lokal tilstedeværelse i distriktene, er blant årsakene til bemanningsøkningen. I 2022 ble det i tillegg gitt midler til nye forsterkningsressurser som følge av krigen i Ukraina.

Fra 2021 til 2022 økte bemanningen i politiet med 519 årsverk. Sivile stillinger sto for store deler av økningen (411 årsverk). Det er særlig tjenesteområdet forvaltning som ble styrket med sivile stillinger, og herunder oppgaver tilknyttet pass- og ID. I 2022 ble pass- og ID-tjenesten tildelt ekstra midler for å redusere etterslepet på passtimer etter pandemien. Det er også en større økning av sivile årsverk på tjenesteområdet grense og utlending. Dette har blant annet sammenheng med et økt behov for ressurser til utlendingsforvaltning og asylregistrering som følge av krigen i Ukraina.¹⁹

¹⁹ Det er et brudd i tallserien mellom 2021 og 2022 som følge av innføring av en ny definisjon på påtalejurister. Dette har isolert sett ført til en reduksjon i antall påtaleårsverk og en økning i antall sivile årsverk. Korrigert for endringen var den reelle økningen i antall påtalejurister 7 prosent fra 2021 til 2022. For sivile stillinger var den reelle økningen 6 prosent.

Tabell 3.3 Antall årsverk fordelt på stillings- og enhetskategorier. Utgangen av året. 2018–2022^{1) 2) 3)}

		2018	2019	2020	2021	2022	Endring i prosent 2018-2022	Endring i prosent 2021-2022
Politistillinger	Politidistrikt	9 292	9 394	9 906	10 350	10 339	11 %	0 %
	Særorgan	703	645	991	703	804	14 %	14 %
	Andre enheter	13	12	12	11	9	-31 %	-18 %
	Politidirektoratet	55	63	58	54	52	-5 %	-4 %
	Totalt	10 063	10 113	10 966	11 118	11 203	11 %	1 %
Jurist-/påtalestillinger	Politidistrikt	798	822	830	873	921	15 %	6 %
	Særorgan	80	80	75	79	58	-28 %	-26 %
	Andre enheter	1	0	0	0	0	-100 %	0 %
	Politidirektoratet	9	6	5	5	0	-100 %	-100 %
	Totalt	888	907	910	957	979	10 %	2 %
Sivile stillinger	Politidistrikt	3 653	3 702	3 727	3 777	4 019	10 %	6 %
	Særorgan	1 212	1 101	1 007	1 013	1 118	-8 %	10 %
	Andre enheter	876	893	945	993	1 045	19 %	5 %
	Politidirektoratet	252	255	254	234	246	-2 %	5 %
	Totalt	5 994	5 950	5 934	6 017	6 428	7 %	7 %
Totalt	Politidistrikt	13 744	13 918	14 463	15 000	15 280	11 %	2 %
	Særorgan	1 995	1 825	2 072	1 795	1 979	-1 %	10 %
	Andre enheter	890	905	957	1 004	1 054	18 %	5 %
	Politidirektoratet	316	324	317	293	298	-6 %	2 %
	Totalt	16 945	16 971	17 810	18 092	18 611	10 %	3 %

¹⁾ Se vedlegg A for dokumentasjon av hvordan årsverk er beregnet. Ansatte i fødselspermisjon, timelønnede, ansatte på pensjonistvilkår og innleide eksterne inngår ikke i datagrunnlaget.

²⁾ Midlertidig ansatte i politistillinger i forbindelse med Covid-19 pandemien er inkludert i tallene i 2020 og 2021.

³⁾ 1.1.2022 ble det innført en ny definisjon for hvilke stillinger som kategoriseres som påtalejurister. Som følge av dette er det brudd i tidsserien for jurister/påtalejurister fra 2022.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 3.4 viser antall årsverk fordelt på alle enhetene i politiet fra 2018 til 2022.²⁰ Blant politidistriktene var det Oslo politidistrikt som hadde flest antall årsverk ved utgangen av 2022 med 3 452 årsverk totalt. I tillegg til å være politidistriktet med flest innbyggere har også Oslo politidistrikt et særskilt bemanningsbehov i kraft av distriktets rolle som hovedstadsdistrikt og sentrale nasjonale beredskapsoppgaver som krever forholdsmessig flere ressurser. 1. januar 2022 ble om lag 70 politiårsverk flyttet fra Oslo politidistrikt til PST som følge av at Den kongelige politiekskorte (DKP) ble overført til PST. Korrigert for denne endringen økte Oslo politidistrikt med 157 årsverk totalt i 2022. Blant politidistriktene var det Agder politidistrikt som har hatt størst prosentvis bemanningsvekst i 2022. I særorganene var det Politiets utlendingsenhet og Kripes som hadde størst bemanningsvekst fra 2021 til 2022 med henholdsvis 17 og 10 prosent. Bemanningsøkningen i Politiets utlendingsenhet skyldes særlig tilførsel av forsterkningsressurser i forbindelse med krigen i Ukraina. I Kripes er bemanningsøkningen blant annet relatert til etableringen av nasjonalt cyberkrimsenter (NC3) og nye oppgaver innenfor etterretning, internasjonal samhandling, ID-forvaltning og beslagshåndtering.

I gruppen *andre enheter* var det særlig Politiets IT-enhet som økte i perioden 2018–2022 med til sammen 155 årsverk. Dette skyldes i stor grad at nye stillinger har blitt etablert for å imøtekomme økt oppgavemengde og erstatte bruk av eksterne konsulenter.

²⁰ For bemanningstall fordelt på politi-, påtale- og sivile stillinger, se politiet.no.

Tabell 3.4 Antall årsverk i politiet fordelt på enheter. Utgangen av året. 2018–2022^{1) 2) 3)}

	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2018-2022	Endring 2021-2022
Oslo politidistrikt ²⁾	3 152	3 193	3 376	3 367	3 452	10 %	3 %
Øst politidistrikt	1 854	1 878	1 945	2 115	2 128	15 %	1 %
Innlandet politidistrikt	890	887	898	979	968	9 %	-1 %
Sør-Øst politidistrikt	1 580	1 568	1 574	1 653	1 677	6 %	1 %
Agder politidistrikt	673	704	726	743	786	17 %	6 %
Sør-Vest politidistrikt	1 243	1 210	1 231	1 244	1 270	2 %	2 %
Vest politidistrikt	1 272	1 322	1 376	1 374	1 423	12 %	4 %
Møre og Romsdal politidistrikt	543	567	613	622	638	17 %	2 %
Trøndelag politidistrikt	1 025	1 032	1 094	1 144	1 156	13 %	1 %
Nordland politidistrikt	620	649	683	737	742	20 %	1 %
Troms politidistrikt	496	489	498	528	552	11 %	5 %
Finmark politidistrikt	395	418	449	494	488	24 %	-1 %
Sum politidistrikt	13 744	13 918	14 463	15 000	15 280	11 %	2 %
Grensekommisariatet	5	5	5	3	4	-20 %	33 %
Nasjonalt ID-senter	43	43	35	39	41	-5 %	4 %
KRIPOS	606	588	625	653	720	19 %	10 %
Politi høyskolen	444	423	368	362	373	-16 %	3 %
Økokrim	167	164	173	177	187	12 %	5 %
Utrykningspolitiet	62	64	391	63	68	11 %	8 %
Politiets fellestjenester	348	342	360	357	359	3 %	1 %
Politiets IT-enhet	495	515	558	605	650	31 %	7 %
Politiets utlendingsenhet	715	586	515	540	631	-12 %	17 %
Politidirektoratet	316	324	317	293	298	-6 %	2 %
Sum særorgan og andre enheter	3 201	3 054	3 347	3 093	3 332	4 %	8 %
Totalt	16 945	16 971	17 810	18 092	18 611	10 %	3 %

¹⁾ Se vedlegg A for dokumentasjon av hvordan årsverk er beregnet. Ansatte i fødselspermisjon, timelønnede, ansatte på pensjonistvilkår og innleide eksterne inngår ikke i datagrunnlaget.

²⁾ Den kongelige politieskorte (DKP) ble overført fra Oslo politidistrikt til PST fra 01.01.2022. Dette utgjorde i overkant av 70 årsverk.

³⁾ Midlertidig ansatte i politistillinger i forbindelse med Covid-19 pandemien er inkludert i tallene i 2020 og 2021.

Kilde: Politidirektoratet

3.4 Dekningsgrad

Dekningsgrad defineres som forholdet mellom antall politiårsverk og antall innbyggere. I tabell 3.5 vises dekningsgraden i politiet (med og uten PST) for perioden 2018–2022. Politiet har over tid fått økte bevilgninger som har vært øremerket til nye politistillinger. I 2020 oppnådde politiet en politidekning på 2 polititjenestepersoner per tusen innbyggere.²¹ Fra utgangen av 2020 økte dekningsgraden (inkl. PST) fra 2,09 til 2,11 ved utgangen av 2022, se også figur 3.3.

²¹ I Politidirektoratet (2008), *Politiet mot 2020. Bemannings- og kompetansebehov i politiet*, ble det fremmet en anbefaling om et slikt nivå på dekningsgraden.

Tabell 3.5 Antall politiårsverk per 1 000 innbyggere. Utgangen av året. 2018–2022^{1) 2)}

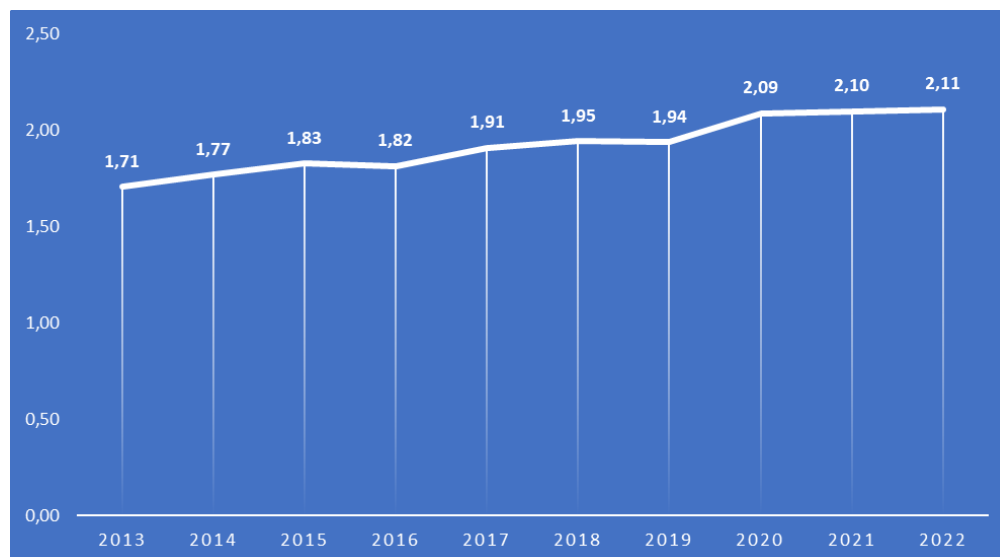
	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2018-2022	Endring 2021-2022
Oslo politidistrikt	2,48	2,46	2,54	2,51	2,53	0,05	0,02
Øst politidistrikt	1,62	1,59	1,65	1,84	1,75	0,13	-0,09
Innlandet politidistrikt	1,58	1,56	1,62	1,82	1,71	0,13	-0,11
Sør-Øst politidistrikt	1,53	1,50	1,59	1,68	1,65	0,12	-0,03
Agder politidistrikt	1,57	1,63	1,68	1,72	1,75	0,18	0,04
Sør-Vest politidistrikt	1,61	1,55	1,61	1,60	1,56	-0,05	-0,04
Vest politidistrikt	1,45	1,52	1,58	1,57	1,59	0,14	0,02
Møre og Romsdal politidistrikt	1,44	1,53	1,64	1,65	1,68	0,24	0,03
Trøndelag politidistrikt	1,52	1,52	1,63	1,70	1,68	0,15	-0,02
Nordland politidistrikt	1,74	1,84	1,99	2,17	2,11	0,37	-0,06
Troms politidistrikt	1,98	1,97	2,01	2,10	2,22	0,24	0,12
Finnmark politidistrikt	3,18	3,41	3,82	4,37	4,13	0,95	-0,24
Totalt politidistrikt	1,74	1,75	1,84	1,91	1,88	0,14	-0,02
Totalt inkl særorgan	1,89	1,88	2,03	2,05	2,04	0,15	-0,01
Totalt inkl. PST	1,95	1,94	2,09	2,10	2,11	0,16	0,00

¹⁾ Se vedlegg A for dokumentasjon av hvordan årsverk er beregnet. Ansatte i fødselspermisjon, timelønnede, ansatte på pensjonistvilkår og innleide eksterne inngår ikke i datagrunnlaget.

²⁾ Midlertidig ansatte i politistillinger i forbindelse med Covid-19 pandemien er inkludert i tallene i 2020 og 2021.

Kilde: Politidirektoratet

Dekningsgraden gikk noe ned for politidistriktene og særorgan samlet sett fra 2021 til 2022. Dette skyldes blant annet at om lag 70 politiårsverk tilknyttet DKP ble overført fra Oslo politidistrikt til PST 1. januar 2022.

Figur 3.3 Antall politiårsverk per 1 000 innbyggere. Utgangen av året. 2013–2022¹⁾

¹⁾ Tallene er inklusive politiårsverk i PST.

Kilde: Politidirektoratet

3.5 Geografiske og funksjonelle driftsenheter

Organisasjonsmodellen i politidistriktene består av funksjonelle og geografiske driftsenheter og staber for HR, økonomi- og virksomhetsstyring og kommunikasjon. Denne organiseringen skal sikre en enhetlig og standardisert organisering i politidistriktene. De geografiske driftsenhetene (GDE) har ansvar for politioppgavene innenfor et geografisk område i politidistriktet. De utgjør politidistriktets tyngdepunkt med hensyn til tjenesteproduksjon og ressurser, og skal som hovedregel inneha kompetanse, kapasitet og verktøy til å utøve dette ansvaret.^{22 23}

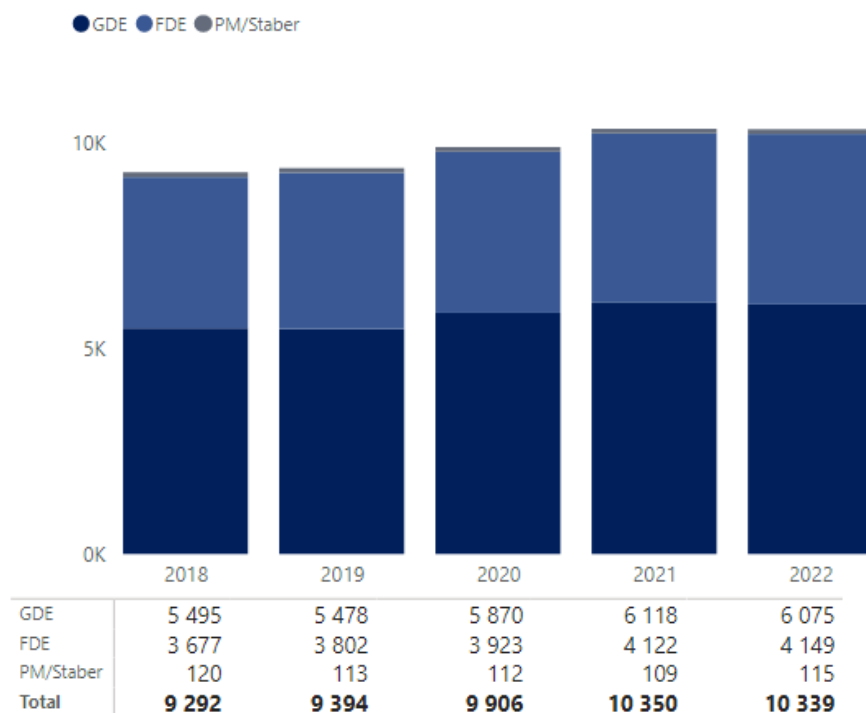
De funksjonelle driftsenhetene (FDE) ivaretar fellesoppgaver for hele politidistriktet og støtter polititjenesten i de geografiske driftsenhetene med rådgivning, kapasitetsforsterkning og spesialistkompetanse. De skal håndtere bestemte oppgaver, sakstyper eller fagområder som uttrykkelig legges til funksjonelle driftsenheter, samt bidra til å utvikle beslutningsgrunnlag, strategier og planer innenfor sine ansvarsområder på politidistriktsnivå. I tillegg skal de håndtere oppgaver og sakstyper som det ellers ikke er hensiktsmessig å løse ved geografiske driftsenheter.

I figur 3.4 vises politiårsverk i politidistrikt fordelt på de tre ulike kategoriene. Som det fremgår av figuren har det vært en betydelig økning i antall politiårsverk både i GDE og FDE, hhv. 580 og 473, i perioden 2018–2022. Andelen politiårsverk i GDE har variert mellom 58,3 prosent og 59,1 prosent i perioden og var på 58,8 prosent ved utgangen av 2022. En betydelig andel av bemanningsøkningen i distriktene i 2021 var knyttet til midlertidige forsterkninger i forbindelse med pandemien. En stor andel av disse ressursene hadde sitt arbeidssted i de geografiske driftsenhetene og bidro til å trekke opp GDE-andelen i 2021. I 2022 er flere av forsterkningsressursene, nå knyttet til hendelsen i Ukraina, tilsatt i Politiets utlendingsenhet. Dette øker andelen politiårsverk i FDE. Dette bidrar isolert sett til nedgang i politibemanningen i GDE i 2022.

²² Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikter, pkt. 2.2.1 Hovedprinsipper for organisasjonsmodellen.

²³ Unntak: oppgaver som skal organiseres funksjonelt:

- Operativ ledelse/operasjonssentral og politidistriktenes tjenestekontor driftes av Felles enhet for operativ tjeneste.
- Påtalefunksjon utøves av Felles enhet for påtale.
- Utlendings-, grense- og forvaltningsoppgavene organiseres i Felles enhet for utlending og forvaltning eller Felles enhet for utlending, forvaltning og sivil rettspleie.
- Felles enhet for etterretning, forebygging og etterforskning.

Figur 3.4 Politiårsverk i politidistrikt fordelt på FDE, GDE og staber i perioden 2018–2022. Tallene er per 31.12
Kilde: Politidirektoratet

I tabell 3.6 vises politiårsverk fordelt på kategoriene per politidistrikt. Andelen politiårsverk knyttet til geografiske enheter varierte fra 46 prosent i Oslo politidistrikt til nærmere 72 prosent i Nordland politidistrikt ved utgangen av 2022. En forklaring på variasjonene i fordelingen er blant annet ulike valg i forbindelse med plassering av funksjoner, henholdsvis funksjonelt eller geografisk. For eksempel kan kriminalteknikere og hundeførere i noen politidistrikt være plassert i en funksjonell enhet, mens de i et annet politidistrikt er plassert geografisk. Oslo politidistrikt er tillagt ansvaret for nasjonale oppgaver som er organisert i funksjonelle enheter, slik som for eksempel nasjonale bistandsressurser. Det kan blant annet forklare hvorfor de har en noe lavere andel politiårsverk knyttet til geografiske driftsenheter.

Politidistriktene har organisert seg noe ulikt når det gjelder plassering av funksjoner i stabene. I tillegg kan det variere om det benyttes politistillinger eller sivile stillinger i de ulike funksjonene. Disse forholdene medfører at størrelsen på stabene i tabell 3.6 ikke er direkte sammenlignbare mellom politidistriktene.

Tabell 3.6 Politiårsverk fordelt på funksjonelle, geografiske eller stab organisering. Utgangen av året. 2018–2022

Politidistrikt	Staber for HR, økonomi- og virksomhetsstyring og kommunikasjon					Funksjonelle enheter					Geografiske enheter				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Oslo	14	13	13	13	13	1 131	1 209	1 208	1 289	1 260	1 010	954	1 118	1 023	1 096
Øst	16	15	15	16	17	481	484	510	521	521	688	682	719	871	827
Innlandet	7	7	7	8	8	167	177	181	185	186	427	409	429	500	463
Sør-Øst	11	10	10	9	12	415	406	417	456	445	669	662	669	702	705
Agder	9	7	7	7	7	161	168	173	184	188	308	323	336	340	356
Sør-Vest	9	8	8	6	7	357	362	359	380	376	472	443	482	463	456
Vest	13	12	12	11	11	310	324	336	342	368	532	570	592	586	577
Møre og Romsdal	11	12	12	10	12	127	133	155	149	167	248	262	272	280	271
Trøndelag	12	12	12	13	13	217	215	228	239	241	478	485	527	555	552
Nordland	9	9	9	8	5	107	112	130	129	137	305	325	340	382	366
Troms	5	4	4	5	6	102	102	110	118	130	224	220	220	226	235
Finnmark	4	4	4	3	4	103	109	116	130	131	134	145	164	191	171
Totalt	120	113	113	109	115	3 677	3 802	3 923	4 122	4 149	5 495	5 478	5 870	6 118	6 075

Kilde: Politidirektoratet

3.6 Bemanning på ulike tjenesteområder i politiet

I dette delkapitlet presenteres statistikk for hvordan bemanningen fordeler seg på de ulike tjenesteområdene i politiet. Tjenesteområdene er kategorisert under fire tjenestekategorier – publikumsrettede tjenester, tverrgående politirelaterte tjenester, tverrgående politirelaterte støttetjenester og administrative støttetjenester, se tabell 3.7. Tallgrunnlaget er basert på data om funksjoner for alle ansatte i politiet. Funksjonene beskriver hvilke hovedoppgaver en medarbeider jobber med til daglig.²⁴

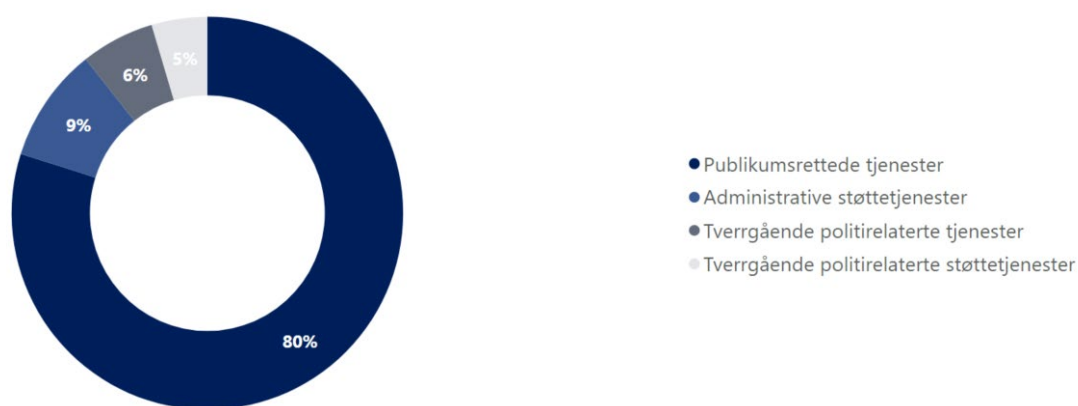
Tabell 3.7 Tjenestekategorier og underliggende tjenesteområder

Publikumsrettede tjenester	Tverrgående politirelaterte tjenester	Tverrgående politirelaterte støttetjenester	Administrative støttetjenester
- Forebygging - Straffesaksbehandling - Politioperativt - Grense og utlending - Forvaltning - Sivil rettspleie - Andre polititjenester	- Etterretning - ID - Internasjonalt samarbeid - Arrest og fangetransport	- Materiell- og logistikk - Utdanning - Forskning - Politifaglig IKT	- Økonomi- og virksomhetsstyring - HR, HMS, Lønn - Kommunikasjon - Anskaffelser og juridiske tjenester - EBA - Sikkerhet - Sentralbord, post og arkiv m.m. - Administrativ IKT

Kilde: Politidirektoratet

I figur 3.5 fremgår fordelingen av årsverkene i politiet på de ulike tjenestekategoriene ved utgangen av desember 2022. 80 prosent av årsverkene i politiet hadde arbeidsoppgaver tilknyttet tjenester rettet mot publikum. 9 prosent av årsverkene ble benyttet til administrative støttetjenester.

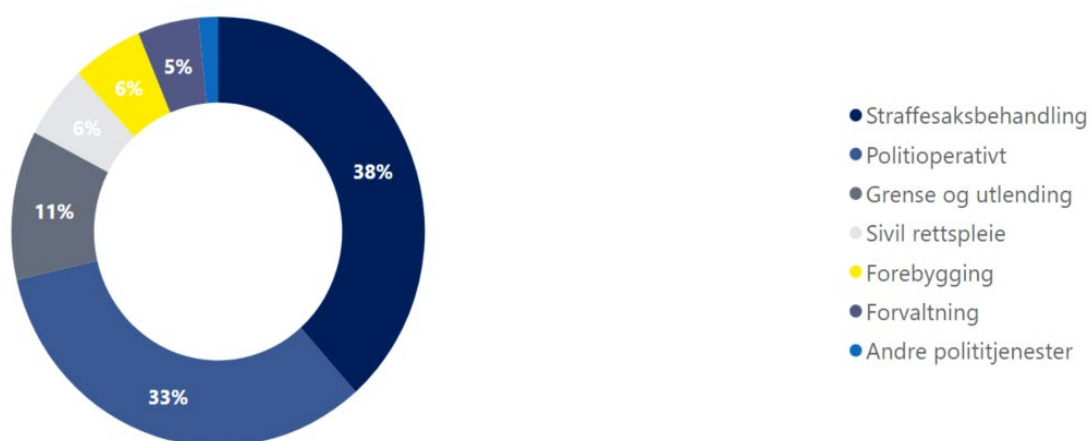
²⁴ Det er noe usikkerhet knyttet til om kodeverket for funksjonskoder benyttes likt i alle enhetene.

Figur 3.5 Andel årsverk fordelt på tjenestekategorier i politiet. 31.12.2022

Kilde: Politidirektoratet

Kategorien publikumsrettede tjenester omfatter arbeidsoppgaver innen straffesaksbehandling, politioperativt, forebygging, forvaltning, sivil rettspleie, grense og utlending og andre polititjenester. Figur 3.6 viser hvordan årsverkene benyttet til publikumsrettede tjenester fordelte seg på de underliggende tjenesteområdene i 2022.²⁵

Figur 3.6 Årsverk tilknyttet publikumsrettede tjenester fordelt på underliggende tjenesteområder i politiet. 31.12.2022

Kilde: Politidirektoratet

Figur 3.7 viser en oversikt over andelen årsverk i politiet fordelt på alle tjenesteområdene og satt opp med samme inndeling som økonomimodellen i politiet.²⁶ De to største tjenesteområdene ved utgangen av 2022 utgjorde alene over halvparten av årsverkene i politiet. Dette var straffesaksbehandling (31% og om lag 5700 årsverk) og

²⁵ Tallene for forebygging er basert på estimerte årsverk for ledere og medarbeidere innenfor fagområdet forebygging, herunder funksjoner knyttet til politiråd og politikontakt, andre koordinatorroller innenfor forebyggingsfeltet, politi på nett/nettpatruljer eller fagpersoner som driver fagforvaltning og utvikling. Forebygging er politiets hovedstrategi. Alle fagområder har et ansvar for å bidra til forebygging. Det vil derfor benyttes betydelige ressurser til forebygging også innenfor øvrige fagområder.

²⁶ Økonomimodellen er en struktur for å fange opp økonomisk informasjon som gjenspeiler aktiviteter og innsatsfaktorer i virksomheten. Økonomimodellen gir blant annet informasjon om hvor mye ressurser politiet bruker på tjenestene rettet mot publikum.

politioperativt (26% og om lag 4 900 årsverk). De øvrige tjenesteområdene i politiet har en betydelig lavere andel årsverk.

Figur 3.7 Andel årsverk fordelt på tjenestekategorier og tjenesteområder. 31.12.2022. Hele politiet^{1) 2) 3)}

¹⁾ Andelen årsverk som fremgår i hver boks er beregnet av totalt antall årsverk i politiet.

²⁾ Tjenesteområdet HR, HMS og lønn inkluderer også tjenestekontorfunksjonen, samt praksisansvarlige for politistudentene og oppgaver knyttet til kompetanseutvikling.

³⁾ Medarbeidere med arbeidsoppgaver tilknyttet IT er kategorisert i de tjenesteområdene de jobber mot. Store deler av fellestjenestene som lokal IT og brukerstøtte, er katalogisert i tverrgående politirelaterte støttetjenester.

Kilde: Politidirektoratet

3.7 Årsverkskostnader

I dette delkapitlet fremgår anslag på årsverkskostnader for politi-, påtale- og sivile stillinger i politidistriktene. For politistillinger er det beregnet årsverkssats for stillingskodene politibetjent 1 og politioverbetjent. For sivile stillinger er det beregnet satser for stillingskodene rådgiver og seniorrådgiver. For påtalestillinger er det beregnet satser for stillingskodene politifullmektig og politiadvokat 2. Hensikten bak inndelingen er å gjøre et skille mellom årsverkskostnader til stillinger med lav og høy ansiennitet. Anslag på årsverkskostnader i etaten er blant annet nyttig når det tildeles bevilgninger for å øke bemanningen i politiet.

Årsverkskostnader kan teoretisk sett dekomponeres som en sum av stillingsrelaterte kostnader, andre driftskostnader (direkte og indirekte) og kapitalkostnader/ investeringer.²⁷

²⁷ Det er vanlig å skille mellom grensekostnad og gjennomsnittskostnad. Grensekostnaden defineres gjerne som kostnaden ved å ansette ett årsverk mer. I tillegg kan det skilles mellom kortsiktige og langsiktige grensekostnader. Kortsiktige grensekostnader inkluderer driftskostnader, mens langsiktige grensekostnader i

Årsverkssatsene er inndelt i stillingsrelaterte kostnader og lønnskostnader. For beregning av stillingsrelaterte kostnader tas det utgangspunkt i politidistriktenes regnskapstall.²⁸ Videre beregnes det gjennomsnittskostnader for de ulike kostnadskomponentene ved å dele på antall årsverk, målt som årlig gjennomsnitt. Driftskostnader og bemanning er størrelser som kan variere en del fra år til år, eksempelvis i forbindelse med ekstraordinære hendelser. For at årsverkssatsene skal være mer robuste mot slike svingninger fra år til år, er anslagene på stillingsrelaterte kostnadskomponenter i 2022 basert på et gjennomsnitt for de tre siste årene (2020–2022). Nedenfor følger en oversikt over kostnadskomponentene som er benyttet i utregning av årsverkssatsene:

- *Materiellkostnader* omfatter kostnader til IKT-materiell²⁹, transport³⁰, utstyr³¹, kontor, inventar og diverse annet materiell.³²
- *Møte- og kurskostnader* inkluderer møtekostnader, arrangørkostnader, deltakeravgift på kurs/seminar og utdanningskostnader til etter- og videreutdanning.
- *Reisekostnader* inkluderer kostnader til hotell, flybilletter og andre reisekostnader.
- *EBA-kostnader* omfatter kostnader til husleie, drift, vedlikehold, energi og diverse andre EBA-kostnader.
- *Tjenestekostnader* omfatter kostnader til lege-, tolke- og etterforskningstjenester, IKT-tjenester, administrative konsulenttjenester og øvrige tjenester³³. Kostnader til lege-, tolke- og etterforskningstjenester inkluderes kun i årsverkssatsen til politistillinger.
- *Andre personalkostnader* omfatter kostnader som gruppelevsforsegling, yrkesskade-premie, velferdstiltak, hundegodtgjrelse og andre personalkostnader som ikke omfattes av kostnadskomponentene lønn, møte, kurs eller reise.³⁴
- Bemanningsvekst vil kunne gi økte kostnader i form av økt behov for administrasjon og andre *fellestjenester* for etaten. Dette gjelder blant annet støttetjenester som leveres fra Politidirektoratet, Politiets fellestjenester og Politiets IKT-tjenester. Som anslag på kostnad til støttetjenester per årsverk deles driftsutgiftene i Politidirektoratet, Politiets fellestjenester og Politiets IKT-tjenester på totalt antall årsverk i politiet. Det legges til grunn at alle stillingskategoriene bidrar til disse kostnadene.
- Anslaget på *lønn* er basert på utbetalt lønn per november 2022.³⁵ Det beregnes en gjennomsnittslønn for de ulike stillingskodene som inkluderer faste- og variable tillegg, overtid og feriepenger. Overtid beregnes som et gjennomsnitt av de tre siste årene.
- *Pensjonskostnader* er beregnet som 14,2 prosent av grunnlønn pluss faste tillegg. I tillegg inkluderes 14,2 prosent av de variable tilleggene.
- Det er lagt til grunn *arbeidsgiveravgift* på 14,1 prosent for alle stillingskodene.

tillegg inkluderer kapitalkostnader/investeringer knyttet til ny kapasitet. Innenfor velferdskonomien sier teorien at offentlige tjenester bør prises i henhold til langsiktige grensekostnader, dvs. kostnadene ved å fremskaffe ny kapasitet pluss driftskostnader for å realisere en effektiv ressursallokering, se for eksempel Theisen og Johnsen (1992). Som indikator på langsiktig grensekostnad anvendes gjennomsnittskostnad der vi også tar med kapitalkostnader/investeringer.

²⁸ Beregningene tar utgangspunkt i kapittel.post 44001 i regnskapet.

²⁹ Kostnader til samband og nødnett er kun inkludert i sats for politistillinger.

³⁰ For påtalejurister består transportkostnader av en andel av kostnadene til administrative biler.

³¹ For påtalejurister består utstyrskostnader av en andel av uniformskostnadene.

³² Komponentene inkluderer både kostnader til drift og anskaffelse (investering).

³³ Enkelte kostnader i kategorien *vrige tjenester*, som kennel- og veterinrskostnader, er kun inkludert i sats for politistillinger.

³⁴ Kostnader til hundegodtgjrelse og utenlandstillegg er kun inkludert i sats for politistillinger.

³⁵ Kilde Politiets personal- og lønnssystem (SAP).

Gjennomsnittlig årsvervskostnad for en politibetjent 1 anslås til 1 130 900 kroner og gjennomsnittlig årsvervskostnad til en politioverbetjent anslås til 1 485 800 kroner i 2022, se tabell 3.8. Det understrekes at dette er en illustrasjon for årsvervskostnaden til de ulike stillingskodene. For flere av komponentene er det krevende å basere seg på gjennomsnittskostnader ved beregning av årsvervskostnader. For EBA-utgiftene er det betydelige forskjeller mellom politidistriktene for hvor store husleieutgifter per årsverk man har. Dette skyldes blant annet at behovet for antall lokasjoner og prisen per kvadratmeter varierer.

Tabell 3.8 Anslag på årsvervskostnad for utvalgte stillingskoder i politidistriktene. Målt i 2022-kroner¹⁾

	Politistillinger		Påtalestillinger		Sivile stillinger	
	Politibetjent 1	Politioverbetjent	Politifullmektig	Politiadvokat 2	Rådgiver	Seniorrådgiver
Materiell						
- IKT	27 500	27 500	12 700	12 700	12 700	12 700
- Transportmidler	39 600	39 600	11 000	11 000		
- Utstyr	15 000	15 000	3 500	3 500		
- Kontor	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
- Inventar	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300
- Diverse materiell	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900
Tjenester	29 000	29 000	2 200	2 200	2 200	2 200
Eiendom, bygg og anlegg (EBA)	95 500	95 500	95 500	95 500	95 500	95 500
Møte og kurs	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Reiser	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Andre personalkostnader	8 600	8 600	6 500	6 500	6 500	6 500
Fellestjenester	160 800	160 800	160 800	160 800	160 800	160 800
Stillingsrelaterte kostnader	393 200	393 200	309 400	309 400	294 900	294 900
Lønn	572 300	847 200	656 400	962 300	624 400	815 600
Pensjonskostnader	74 200	110 400	89 200	124 100	83 400	108 300
Arbeidsgiveravgift	91 200	135 000	105 100	153 200	99 800	130 300
Årsvervskostnad	1 130 900	1 485 800	1 160 100	1 549 000	1 102 500	1 349 100

¹⁾ Det er foreløpig sett bort fra utgifter til transportmidler for sivile stillinger.

Kilde: Politidirektoratet

4 Andre driftskostnader

I dette kapittelet gjennomgås politiets driftskostnader tilknyttet kostnadspostene eiendom, bygg og anlegg (EBA), materiell og tjenester. I 2022 utgjorde kostnadspostene EBA, materiell og tjenester samlet sett om lag 25 prosent av de samlede driftskostnadene i politiet. Kostnadspostene EBA, materiell og tjenester er bygget opp av følgende undergrupper:

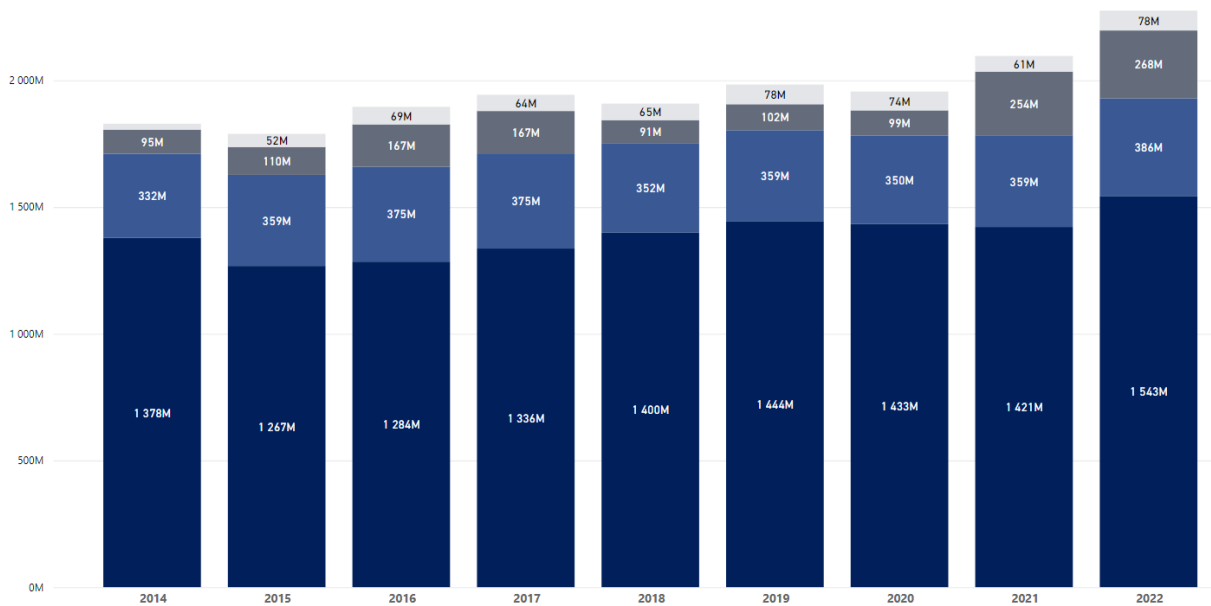
Kostnadspost	Undergrupper
EBA	Husleie, drift, energi, vedlikehold og diverse
Materiell	IKT, transport, politiutstyr, kontor, inventar, annonser og profilering, kjøp av varer for videresalg og diverse
Tjenester	IKT-tjenester, tolketjenester, legetjenester, andre tjenester, administrative konsulenttjenester, etterforskningstjenester, juridiske tjenester, økonomi-tjenester, utdanningstjenester, andre fremmede tjenester og diverse

4.1 Eiendom, bygg og anlegg (EBA)

I figur 4.1 vises kostnader til EBA i politiet fra 2014 til 2022. Totalt sett har EBA-kostnadene i politiet økt med 24 prosent i perioden, målt i faste priser. EBA-kostnadene i politidistrikt og særorgan har økt med henholdsvis 12 og 16 prosent i samme periode. Bemanningsveksten i politiet er en medvirkende årsak til økningen i EBA-kostnadene i perioden fra 2014-2022.

I 2021 og 2022 er EBA-kostnadene i *andre enheter* mer enn doblet sammenlignet med tidligere år. Dette skyldes blant annet at avskrivninger knyttet til lokasjoner eid av justissektoren inkluderes fra og med 2021 som følge av overgang til SRS-regnskap. Økningen i EBA-kostnader fra 2021 til 2022 skyldes for stor del økte energikostnader.

● Politidistrikt ● Særorgan ● Andre enheter ● Politidirektoratet

Figur 4.1 EBA-kostnader i politiet. Tall i mill. kroner. Faste 2022-kroner. 2014–2022¹⁾

¹⁾ Det er et brudd i tallserien fra og med 2021. Tall t.o.m. 2020 følger kontantprinsippet. Tall f.o.m. 2021 følger Statens regnskapsstandarder (SRS).

Kilde: Politidirektoratet

I 2022 utgjorde EBA-kostnadene i underkant 2,3 mrd. kroner, hvorav husleie var den største undergruppen med 66 prosent av de totale EBA-kostnadene, se tabell 4.1.^{36 37}

Tabell 4.1 EBA-kostnader i politidistrikt, særorgan, andre enheter og Politidirektoratet. Tall i mill. kroner. 2022¹⁾

EBA	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidirektoratet	Totalsum	Prosent av totale kostnader
Husleie	1 115M	289M	61M	45M	1 511M	66%
Diverse	62M	7M	144M	23M	236M	10%
Energi	167M	39M	17M	0M	224M	10%
Vedlikehold	97M	11M	35M	9M	153M	7%
Drift	102M	39M	11M	0M	151M	7%
Total	1 543M	386M	268M	78M	2 275M	100%

¹⁾ Felleskostnader er inkludert i husleie.

Kilde: Politidirektoratet

4.1.1 Husleie i politidistriktene

Politiet er avhengig av lokaler fordelt over hele landet for å kunne operere effektivt og ha et stasjonært og stabilt møtepunkt med befolkningen. Politiet er fordelt på ca. 300 lokasjoner i 12 politidistrikt over hele Norge. Som det fremgår av tabell 4.2 var det en reduksjon i husleiekostnadene i politidistriktene på 4,5 prosent fra 2020 til 2021, og en ytterligere nedgang på 1,0 prosent i 2022, målt i faste priser.³⁸ Reduksjonen skyldes blant annet at husleiekontraktene i politidistriktene – som i stor grad indeksreguleres i

³⁶ Se vedlegg B, tabell 1 for EBA-kostnader per enhet i 2022.

³⁷ Felleskostnader er inkludert i husleie og kan inneholde komponenter som energi og renhold.

³⁸ Husleiekostnader inkluderer leie av lokaler og felleskostnader.

henhold til egne leieavtaler – har hatt en lavere prisvekst enn prisindeksen som er benyttet for å omgjøre nominelle tall til 2022-verdier i denne rapporten. Nedgangen fra 2020 til 2021 skyldes også en større tilbakeføring av felleskostnader i 2021 som følge av at koronapandemien og utstrakt bruk av hjemmekontor medførte lavere felleskostnader enn antatt i 2020. Tilbakeføring av felleskostnader var også en viktig årsak til nedgangen fra 2021 til 2022.

Husleiekostnadene varierer mellom politidistriktene blant annet fordi antall og størrelse på lokasjoner er forskjellig, og at leieprisenivået er ulikt fra politidistrikt til politidistrikt. Variasjoner i husleiekostnad innenfor politidistriktene skyldes blant annet nye lokasjoner (inngåelse av nye leieavtaler) og avlevering av gamle lokasjoner, med overlappende leieperiode og leiekostnad. I flere politidistrikt har man flyttet inn i nye politibygger med et betydelig høyere prisnivå enn hva som var tilfellet tidligere.

Tabell 4.2 Kostnader til husleie per politidistrikt. Tall i mill. kroner. Faste 2022-kroner. 2018–2022¹⁾

Enhet	2018	2019	2020	2021	2022
Agder	54M	60M	61M	59M	59M
Finnmark	29M	30M	28M	31M	34M
Innlandet	67M	69M	71M	68M	69M
Møre og Romsdal	44M	47M	50M	49M	52M
Nordland	52M	52M	59M	60M	59M
Oslo	278M	283M	291M	269M	252M
Øst	143M	150M	158M	151M	149M
Sør-Øst	136M	140M	134M	121M	115M
Sør-Vest	75M	78M	80M	74M	76M
Troms	47M	53M	52M	51M	49M
Trøndelag	77M	86M	88M	87M	88M
Vest	104M	107M	107M	107M	112M
Total	1 105M	1 154M	1 179M	1 126M	1 115M

¹⁾ Felleskostnader er inkludert i husleie.

Kilde: Politidirektoratet

4.2 Materiell

Materiellkostnadene var om lag 2,5 mrd. kroner i 2022, se tabell 4.3. Materiellkostnadene økte med om lag 16 prosent fra 2021 til 2022. Den klart største materiellkostnaden er kostnader til IKT. Som beskrevet i kapittel 1 innebærer innføring av SRS at kostnader til for eksempel biler avskrives over flere år.

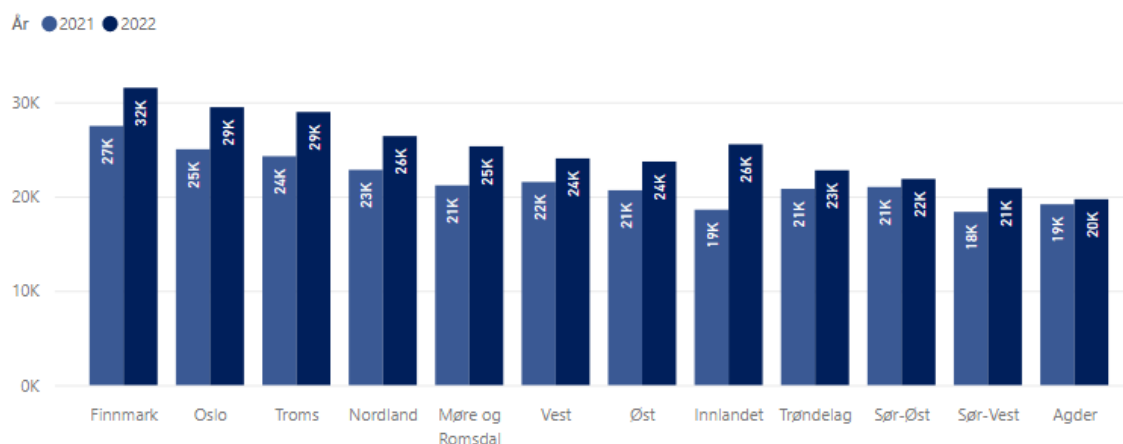
Tabell 4.3 Materiellkostnader i politidistrikt, særorgan, andre enheter og Politidirektoratet. Tall i mill. kroner. 2022

Materiell	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidirektoratet	Totalsum	Prosent av totale kostnader
IKT	379M	157M	651M	41M	1 228M	49%
Transport	453M	65M	6M	22M	546M	22%
Politiutstyr	157M	41M	17M	1M	216M	9%
Inventar	59M	14M	105M	2M	179M	7%
Diverse	63M	44M	40M	1M	148M	6%
Kjøpte varer for videresalg	6M	13M	89M		108M	4%
Kontor	44M	13M	15M	2M	73M	3%
Annonser og profilering	3M	2M	2M	2M	9M	0%
Total	1 163M	349M	925M	70M	2 507M	100%

Kilde: Politidirektoratet

4.2.1 IKT-materiell

IKT-materiell består av undergruppene maskinvare, programvare og driftskostnader telefoni og internett m.m. Kostnader til IKT-materiell per årsverk i politidistriktene varierte fra 20 000 kroner i Agder politidistrikt til 32 000 i Finnmark politidistrikt i 2022, se figur 4.2.

Figur 4.2 Kostnader til IKT-materiell per årsverk i politidistriktene. Målt i faste 2022-kroner. 2021–2022

Kilde: Politidirektoratet

4.2.2 Transportmidler

Kostnader til transportmidler i politiet inkluderer materiell tilknyttet blant annet biler, helikopter og båter. De samlede kostnadene til transportmidler i politiet var 546 mill. kroner i 2022. Kostnader til bil utgjorde totalt 483 mill. kroner, se tabell 4.4.

Tabell 4.4 Kostnader til transportmidler i politidistrikt, særorgan, andre enheter og Politidirektoratet. Tall i mill. kroner. 2022

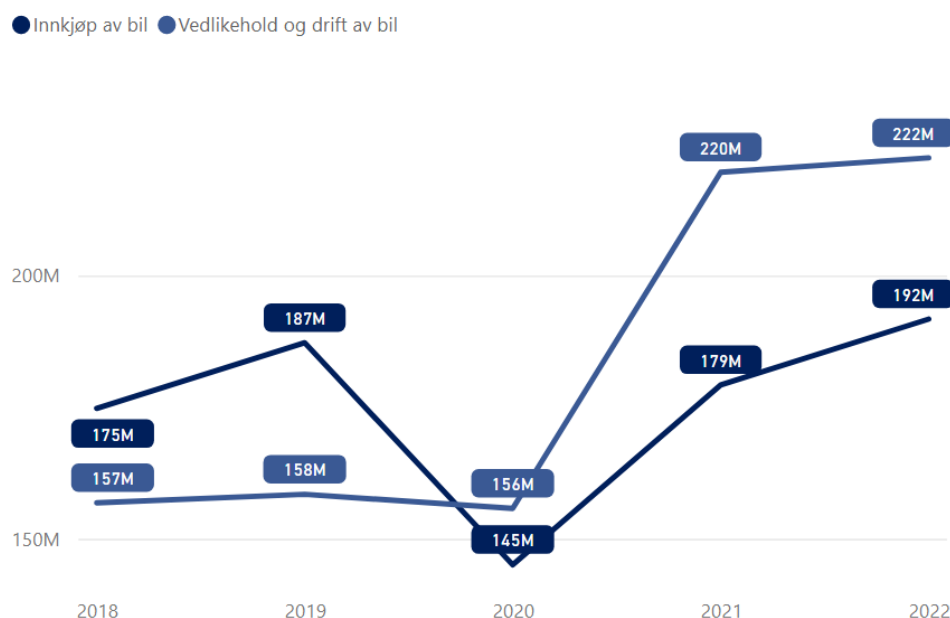
Transportmidler	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidirektoratet	Totalsum	Prosent av totale kostnader
Bil	414M	63M	5M	1M	483M	89%
Helikopter	24M	2M	0M	19M	45M	8%
Andre transportmidler	12M	1M	0M	1M	14M	3%
Båt	4M	0M	0M		4M	1%
Total	453M	65M	6M	22M	546M	100%

Kilde: Politidirektoratet

4.2.3 Kostnader til bil

Av politidistriktenes bilkostnader på 414 mill. kroner i 2022, ble 192 mill. kroner brukt på innkjøp av bil og 222 mill. kroner brukt på drift og vedlikehold av bil, se figur 4.3.³⁹ Det var en betydelig oppgang i kostnader til innkjøp av bil fra 2020 til 2021, og videre til 2022. Dette skyldtes blant annet stram økonomi i politidistriktene i 2020 som resulterte i et lavere innkjøpsnivå enn normalt det året. I både 2017 og 2019 ble det i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) øremerket budsjettmidler til bil.⁴⁰ I 2022 foretok politiet en vesentlig større kjøretøysanskaffelse enn opprinnelig planlagt finansiert av det overførte mindreforbruket fra 2021. Det er særlig økte kostnader til drivstoff og service/vedlikehold som har bidratt til økningen i drift og vedlikehold av biler i politidistriktene.

Av særorganene sine bilkostnader på 63 mill. kroner i 2022, ble 35 mill. kroner regnskapsført i Utrykningspolitiet. Om lag halvparten ble brukt på anskaffelser, mens resterende halvpart ble brukt på drift og vedlikehold der drivstoff og service var de største kostnadsdriverne.

Figur 4.3 Kostnader til innkjøp og kostnader til drift og vedlikehold av bil i politidistriktene. Tall i mill. kroner. Målt i faste 2022-kroner. 2018–2022¹⁾

¹⁾ Leasingkostnader inngår i innkjøpskostnader.

Kilde: Politidirektoratet

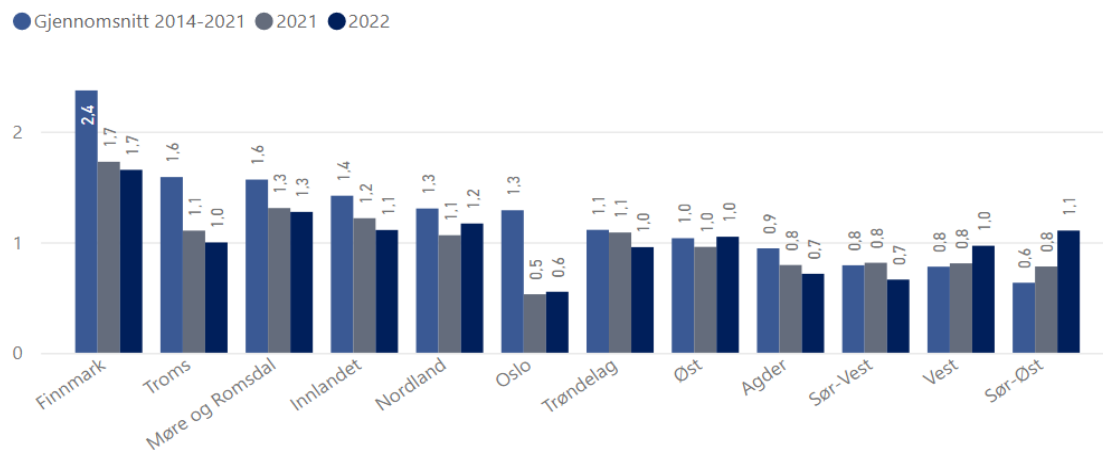
Figur 4.4 viser forholdet mellom kostnader til innkjøp av bil versus til drift og vedlikehold. Et forhold på 1 indikerer at et politidistrikt har like store kostnader til innkjøp av bil som til drift og vedlikehold. En indikator større enn 1 tilsier at det er større kostnader til innkjøp av bil enn til drift og vedlikehold, og kan indikere at bilparken vokser eller fornyes. Det kan også indikere at politidistriktet har fått bedre serviceavtaler, innrettet seg med lavere driftskostnader, eller at det skiftes ut eldre kjøretøy uten at bilparken vokser. Et lavt forholdstall kan indikere det motsatte. Gjennomsnittsverdien i figuren er

³⁹ I ny kontoplan skilles det ikke mellom kostnader til drift og vedlikehold av biler og andre transportmidler. Kostnader til drift og vedlikehold fra 2021 inkluderer derfor alle transportmidler.

⁴⁰ Dette utgjorde henholdsvis 80 mill. kroner i 2017 og 88 mill. kroner i 2019.

forholdet mellom politidistriktenes samlede kostnader til innkjøp av bil og kostnader til drift og vedlikehold av bil i perioden 2014–2021.

Figur 4.4 Forholdet mellom kostnader til innkjøp av bil versus til drift og vedlikehold i politidistriktene. Gjennomsnitt for perioden 2014–2021, 2021 og 2022

Kilde: Politidirektoratet

4.2.4 Status kjøretøy

Ved utgangen av oktober 2022 var det 2 518 biler i politidistrikt, særorgan, *andre enheter* og Politidirektoratet, se tabell 4.5.⁴¹ Tallene er basert på innrapporterte data til Politiets fellestjenester fra enheter i politiet.⁴² Andelen patruljebiler var 58 prosent, mens administrative biler utgjorde de resterende 42 prosentene. Patruljebiler er definert som biler med polisiert utstyr som oppfyller krav til patruljebil. Administrative biler er alle andre biler i politiet som ikke kategoriseres som patruljebiler.⁴³ Ved utgangen av 2022 var gjennomsnittlig alder på patruljebiler i politidistriktene 4,8 år, mens gjennomsnittsalderen på tilsvarende biler i særorganene, *andre enheter* og Politidirektoratet var 5,0 år. Administrative kjøretøy har i gjennomsnitt redusert sin alder med 0,1 år, mens gjennomsnittlig alder for patruljebiler er redusert med 0,9 år fra 2021. Den store reduksjonen i snittalder på patruljebiler skyldes at man i 2022 foretok en vesentlig større kjøretøysanskaffelse finansiert av det overførte mindreforbruket fra 2021. Sammenlignet med situasjonen i 2021, er det en reduksjon i gjennomsnittlig alder fra 6,5 år til 5,9 år totalt i etaten.

Tabell 4.5 Antall og alder for kjøretøy i politiet per 31.10.2022

	Politidistrikt		Særorgan, andre enheter og Politidirektoratet		Sum alle enheter	
	Antall	Gjennomsnittsalder	Antall	Gjennomsnittsalder	Antall	Gjennomsnittsalder
Patruljebil	1 224	4,8	246	5,0	1 470	4,8
Administrative kjøretøy	845	6,9	203	9,9	1 048	7,5
Totalt	2 069	5,7	449	7,1	2 518	5,9

Kilde: Politiets fellestjenester

Av 246 patruljebiler i særorgan, andre enheter og Politidirektoratet tilhører 141 av dem Utrykningspolitiet, mens 53 patruljebiler tilhører Politihøgskolen. Patruljebilene i UP har

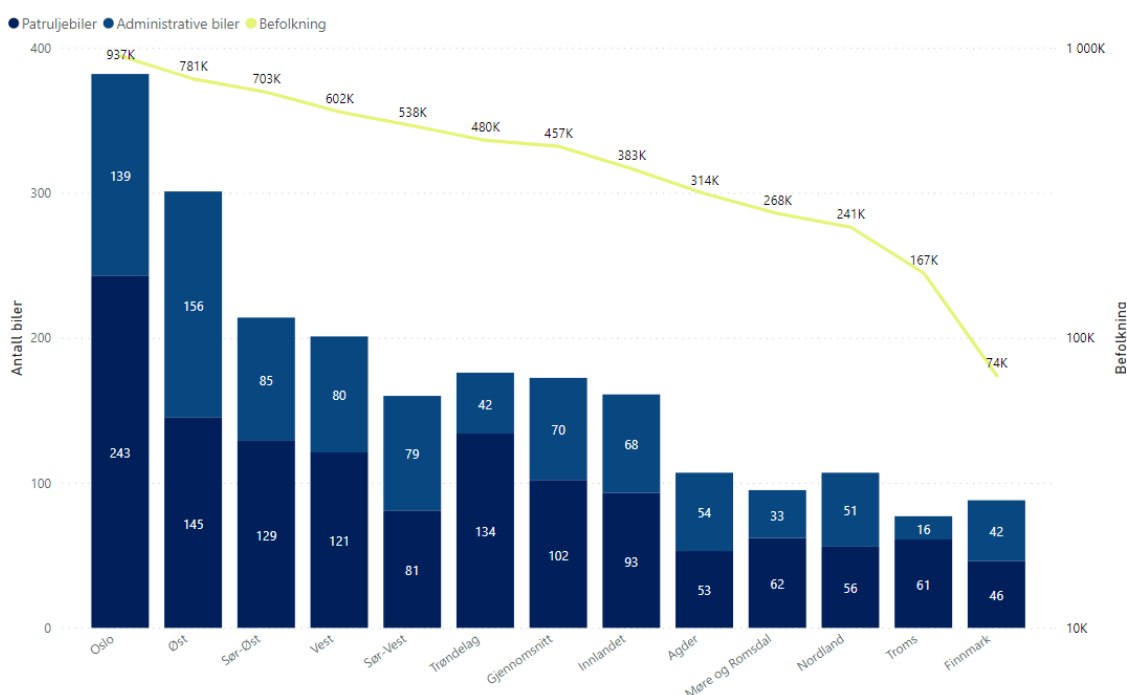
⁴¹ Tallet inkluderer biler med leasingavtale.

⁴² PFT har innhentet oversikt fra politidistrikt og særorgan med status per 31. oktober 2022. Det tas forbehold om feil i de innrapporterte dataene. Eksempler på feilkilder er at tidligere patruljekjøretøy har blitt registrert som administrative kjøretøy uten at PFT har blitt informert, eller at patruljebiler som ikke lenger er i bruk har blitt innrapportert.

⁴³ Veteranbil, pickup, transportkjøretøy og andre spesialkjøretøy er utelatt fra beregningene.

en gjennomsnittlig alder på 4,9 år, hvilket er omtrent på nivå med gjennomsnittet i politidistriktene.

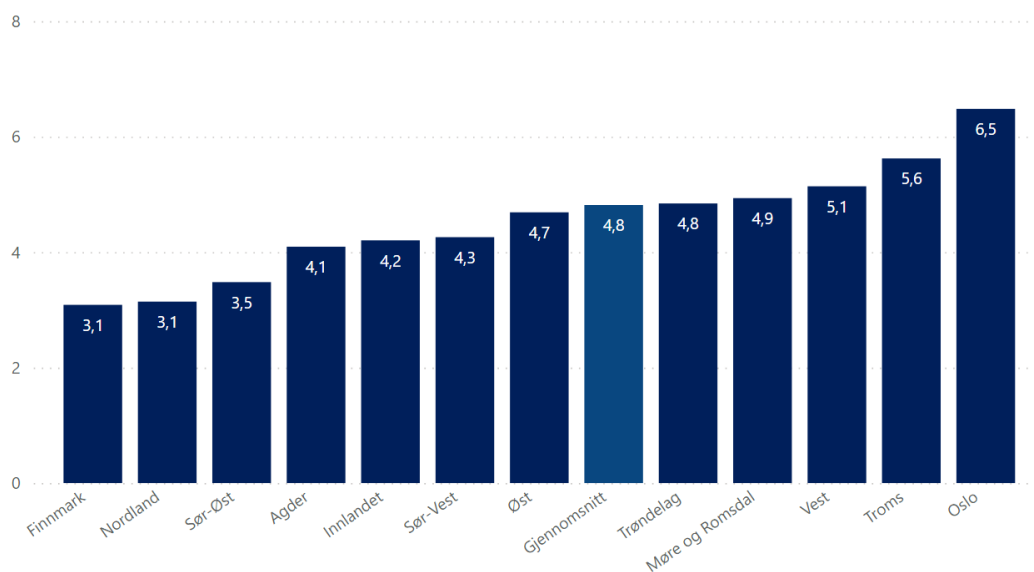
Figur 4.5 viser fordelingen av patruljekjøretøy og administrative kjøretøy mellom politidistriktene. Som det fremkommer av figuren er det de mest folkerike politidistriktene som også har flest kjøretøy. Oslo politidistrikt har flest patruljekjøretøy, mens Øst politidistrikt har flest administrative kjøretøy. Troms politidistrikt har færrest kjøretøy, på tross av at distriktet har flere innbyggere enn Finnmark politidistrikt. Dette følger trolig av at Finnmark politidistrikt har svært stor geografisk utstrekning, og særskilte utfordringer mht. grenseforvaltning.

Figur 4.5 Fordeling av patruljebiler og administrative biler per politidistrikt. 2022
Kilde: Politiets fellestjenester

I figur 4.6 vises gjennomsnittsalder for patruljebiler per politidistrikt i 2022. Som det fremgår av figuren var gjennomsnittsalderen for patruljebiler lavest i Finnmark og Nordland politidistrikt med 3,1 år. Gjennomsnittsalderen er høyest i Oslo og Troms politidistrikt med en gjennomsnittlig alder på hhv. 6,5 og 5,6 år. En faktor som kan forklare høy gjennomsnittlig alder på patruljebiler i politidistriktene er at den årlige vedlikeholdskostnaden på eldre biler er lavere enn investeringskostnaden på en ny bil. Da distriktene ofte må ta beslutninger basert på korte økonomiske horisonter, reduserer dette mulighetene for å fordele investeringskostnader over bruksperioden. Politiet flyttet i 2021 deler av de nye kjøretøysinvesteringer over på leasingavtaler. Det skyver deler av investeringskostnadene ut i tid, og på den måten øker muligheten til å fornye bilparken uten store kostnader det året investeringen gjennomføres. Det gjenspeiles i utviklingen i gjennomsnittlig alder på patruljebiler i distriktene som er redusert fra 6,2 år i 2020 til 5,7 år i 2021. I 2022 er gjennomsnittlig alder ytterligere redusert til 4,8 år, dette har som tidligere nevnt sammenheng med investeringsløftet i 2022 som følge av et vesentlig mindreforbruk som ble overført fra 2021.⁴⁴

⁴⁴ Se vedlegg B, figur 5, for antall politiårsverk per patruljebil i 2022.

Figur 4.6 Gjennomsnittlig alder på patruljebiler. Per 31.10.2022

Kilde: Politiets fellestjenester

4.3 Tjenester

Tjenester er en kostnadspost som dekker kjøp av tjenester fra private firmaer, selvstendig næringsdrivende og andre offentlige etater. I 2022 utgjorde kostnader knyttet til tjenester 885 mill. kroner i politiet, se tabell 4.6. I politidistrikt var det tolke- og legetjenester som utgjorde de største kostnadspostene. For særorgan var også tolkekostnadene betydelig. Det er Politiets utlendingsenhet som sto for hoveddelen av disse tolkekostnadene.

Den klart største tjenestekostnaden var kostnader til IKT-tjenester. Dette er i hovedsak knyttet til innkjøp av konsulenttjenester innenfor IKT, se beskrivelse av politiets utviklingsportefølje i kapittel 2.

Tabell 4.6 Tjenestekostnader i politidistrikt, særorgan, andre enheter og Politidirektoratet. Tall i mill. kroner. 2022

Tjenester	Politidistrikt	Særorgan	Andre enheter	Politidirektoratet	Totalsum	Prosent av totale kostnader
IKT-tjenester	7M	12M	235M	22M	277M	31%
Tolketjenester	104M	49M	0M	0M	153M	17%
Andre tjenester	85M	18M	35M	11M	149M	17%
Legetjenester	95M	5M		1M	101M	11%
Administrative konsulenttjenester	7M	11M	30M	15M	64M	7%
Etterforskningstjenester	44M	11M	0M		55M	6%
Andre fremmede tjenester	25M	7M	1M	22M	54M	6%
Økonomitjenester	3M	1M	12M	4M	20M	2%
Diverse	5M	4M	0M	0M	9M	1%
Utdanningstjenester	0M	4M		0M	5M	1%
Total	376M	121M	314M	75M	885M	100%

Kilde: Politidirektoratet

4.3.1 IKT-tjenester

IKT-tjenester er en underkategori som i hovedsak består av kostnader tilknyttet kjøp og bruk av konsulenttjenester for drift og videreutvikling av politiets IKT-systemer. IKT-tjenester utgjorde 277 mill. kroner i 2022, se tabell 4.7. Som det fremkommer av tabellen er det først og fremst *andre enheter* som står for majoriteten av IKT-

tjenestekostnadene i 2022. Innenfor denne gruppen er det Politiets IT-enhet som står for majoriteten av politiets samlede IKT-tjenestekostnader.⁴⁵

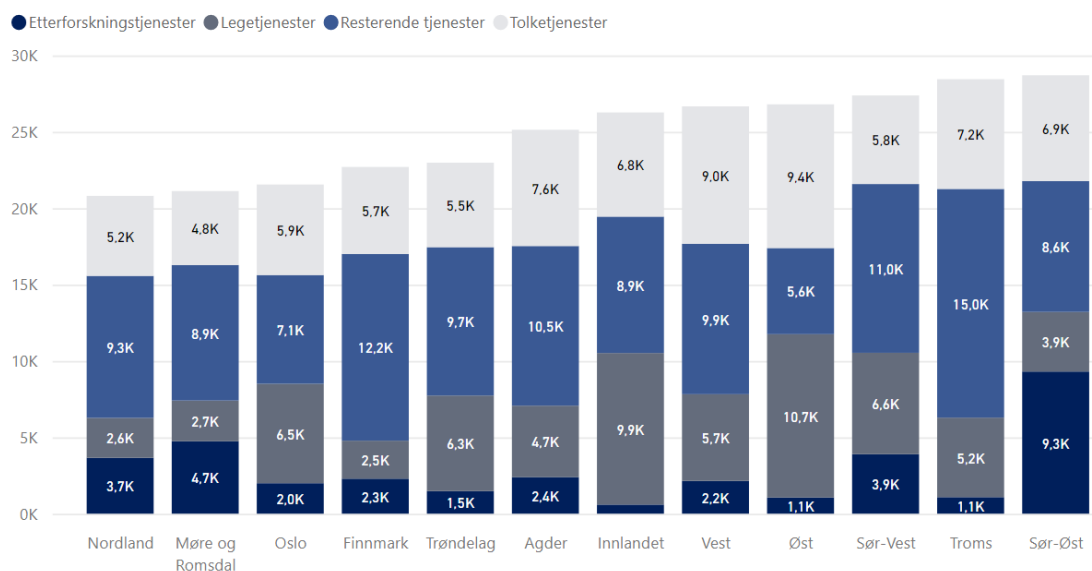
Tabell 4.7 Fordeling av kostnader til IKT-tjenester. Tall i mill. kroner. 2022

IKT-tjenester	Politidistrikt	Særorgan	Politidirektoratet	Andre enheter	Totalsum	Prosent av totale utgifter
Konsulenttjenester - utvikling politifaglige systemer	6M	8M	21M	154M	168M	66%
Konsulenttjenester - løpende driftsoppgaver politifaglige systemer	1M	4M	2M	81M	86M	34%
Total	7M	12M	22M	235M	255M	100%

Kilde: Politidirektoratet

4.3.2 Tjenestekostnader i politidistriktene

I 2022 varierte tjenestekostnadene fra om lag 21 000 kroner per årsverk i Nordland politidistrikt til om lag 29 000 kroner per årsverk i Sør-Øst politidistrikt, se figur 4.7. Som det også fremkom i tabell 4.6 var det lege- og tolketjenester som utgjorde de største delene av tjenestekostnadene i politidistriktene i 2022.

Figur 4.7 Tjenestekostnader per årsverk i politidistriktene. Tall i tusen kroner. 2022

Kilde: Politidirektoratet

⁴⁵ Se vedlegg B, figur 6, for andel av de totale kostnadene til IKT-tjenester fordelt på enheter i 2022.

Forkortelser

ABE-reform: Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform

DKP: Den kongelige politieskorte

EBA: Eiendom, bygg og anlegg

FDE: Funksjonelle driftsenheter

GDE: Geografiske driftsenheter

IKT: Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

KPI: Konsumprisindeks

NC3: Nasjonalt cyberkrimsenter

PFT: Politiets fellestjenester

PIT: Politiets IT-enhet

POD: Politidirektoratet

PST: Politiets sikkerhetstjeneste

RNB: Revidert nasjonalbudsjett

SAP: Politiets personal- og lønnssystem

SRS: Statens regnskapsstandarder

Vedlegg A Datakilder

A.1 Datakilder og databehandling

Regnskapstall for alle enheter over hele perioden er hentet fra etatens økonomisystem. Grunnlaget for kontoføringen i den enkelte enhet er kontoplan for politiet. Standardiserte regnskapsstandarder (SRS) ligger til grunn for tallene fra 2021 og 2022. Tall for tidligere år følger kontantprinsippet.

Nærmere opplysninger om lønnskostnader er hentet fra politiets lønns- og personalsystem (SAP). Alle enhetene i politiet benyttet SAP fra mai 2008. Årsverkstallene inkluderer antall lønnede årsverk, men ekskluderer ansatte i fødselspermisjon, timelønnede, ansatte på pensjonistvilkår og innleide eksterne.

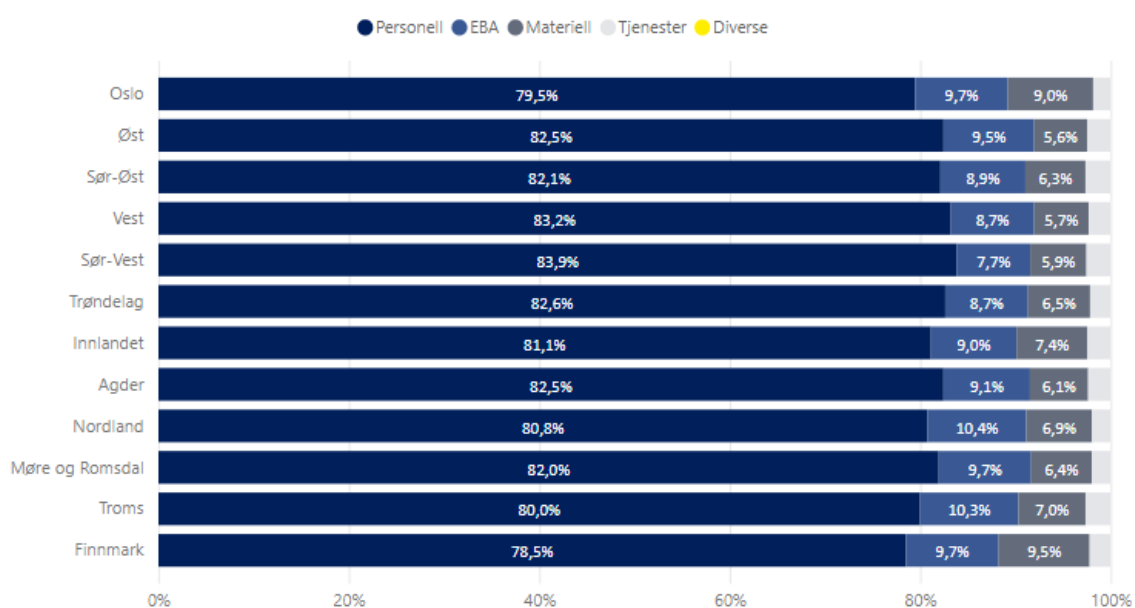
Ved beregning av kostnader per årsverk benyttes gjennomsnittlig antall årsverk for året. Gjennomsnittsberegninger er av interesse fordi bemanning i politiet varierer i løpet av året. Et gjennomsnitt vil gi et bilde over hvordan bemanningen hadde vært hvis de ulike sesongvariasjonene ble fordelt over hele året.

Fra 1.1.2010 ble det gjort en endring i rutiner for avlønning av beordrede⁴⁶ til Utrykningspolitiet. Politidistriktet hvor den enkelte var ansatt skulle utbetale lønnen til de som jobber i Utrykningspolitiet. Politidistriktet fikk kompensert disse midlene gjennom budsjettrammen (fast lønn) og korreksjoner i løpet av året (variabellønn). Fra og med 2016 ble variabellønn for beordrede til UP igjen belastet UP og ikke distriktene. Fast lønn ble fortsatt belastet politidistriktene. Dette medfører at stillingskostnadene i Utrykningspolitiet har blitt redusert fra 2010, selv om antallet årsverk har økt. De variable lønnskostnader for UP er derfor forholdsmessig høye i forhold til antall ansatte fordi UP også belastes for variabel lønn til innbeordrede. Samme avlønningsrutine gjelder også for beordrede til Reinpolitiet (Finnmark politidistrikt).

Ansatte som lønnes av etaten, men som er i utenlandstjeneste, vil være inkludert i beregningen av årsverk. De som er i utenlandstjeneste vil i all hovedsak ha stillingskode som internasjonal rådgiver, som er en sivil stillingskode. Lønnskostnadene i forbindelse med utenlandstjeneste innenfor internasjonale operasjoner refunderes fra Utenriksdepartementet. Ved permisjon fra en stilling i etaten for å jobbe et annet sted i etaten, vil man være lønnet og dermed telles der man faktisk jobber. Dersom man er beordret til å jobbe et annet sted i etaten enn der man opprinnelig er ansatt, vil man lønnes fra og dermed telles som årsverk der man opprinnelig er ansatt. Enhet for registrerte kostnader og årsverk er dermed i stor grad sammenfallende. På grunn av utenlandstjeneste og beordringer kan noen politidistrikt være registrert med flere lønnede årsverk enn det de faktisk har tilgjengelig i distriktet, og særorgan med færre lønnede årsverk enn det de har tilgjengelig.

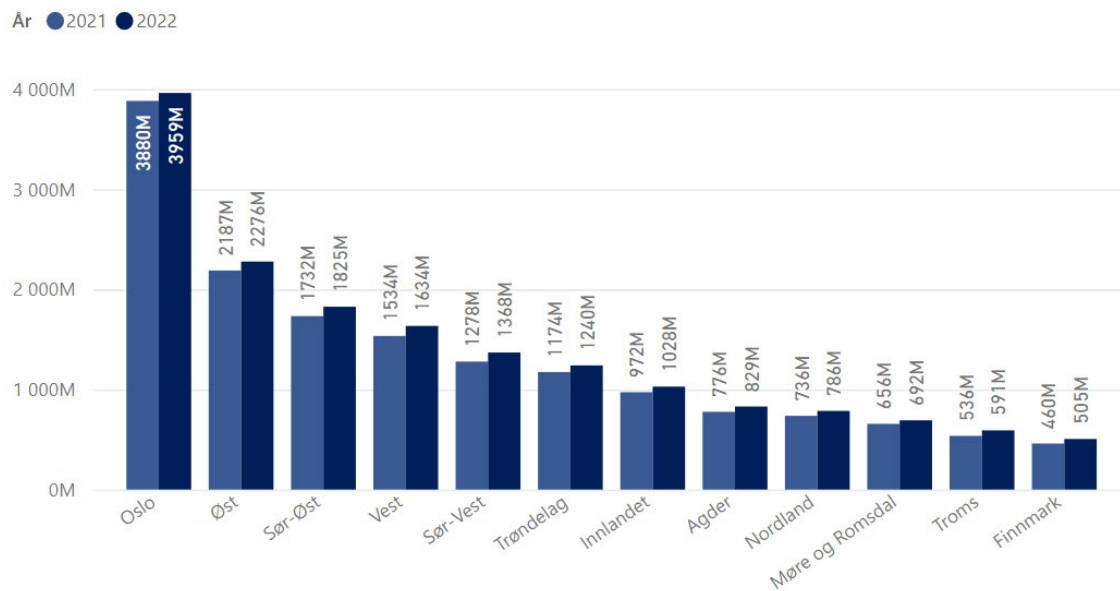
⁴⁶ Etter § 21 i Politiloven kan embets- og tjenestemenn i politiet beordres til midlertidig å gjøre tjeneste i annet distrikt, i et av politiets særorganer, i departementet, i Politidirektoratet eller til å tjenestegjøre uten hensyn til distriktsgrenser, samt å gjennomgå kurs ved Politihøgskolen eller annen utdanning for polititjenesten. På samme måte kan embets- og tjenestemenn i Politidirektoratet beordres til midlertidig tjeneste i et politidistrikt, i et særorgan eller i departementet.

Vedlegg B Tabeller og figurer

Figur 1 Fordeling av politidistriktenes driftskostnader. Prosent. 2022

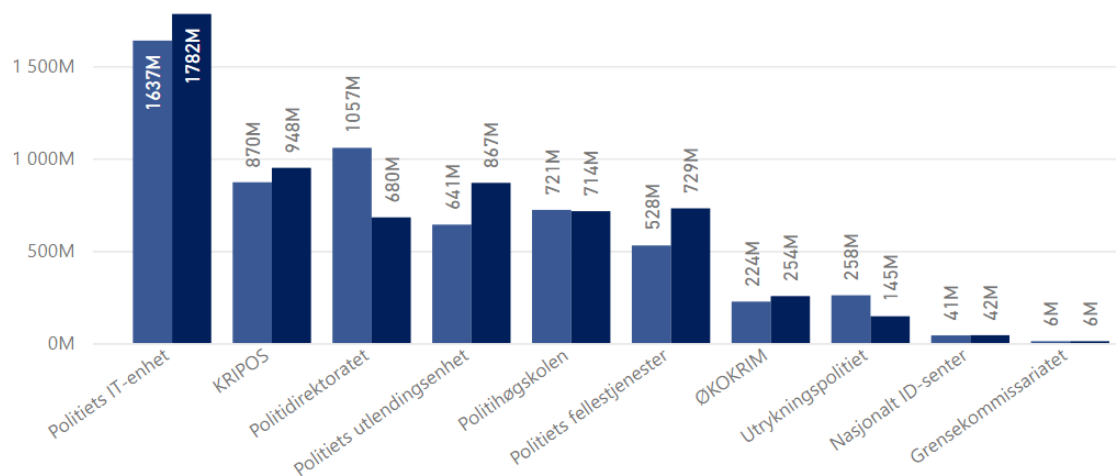
Kilde: Politidirektoratet

Figur 2 Driftskostnader per politidistrikt. Tall i mill. kroner. Faste 2022-kroner. 2021–2022

Kilde: Politidirektoratet

År ● 2021 ● 2022

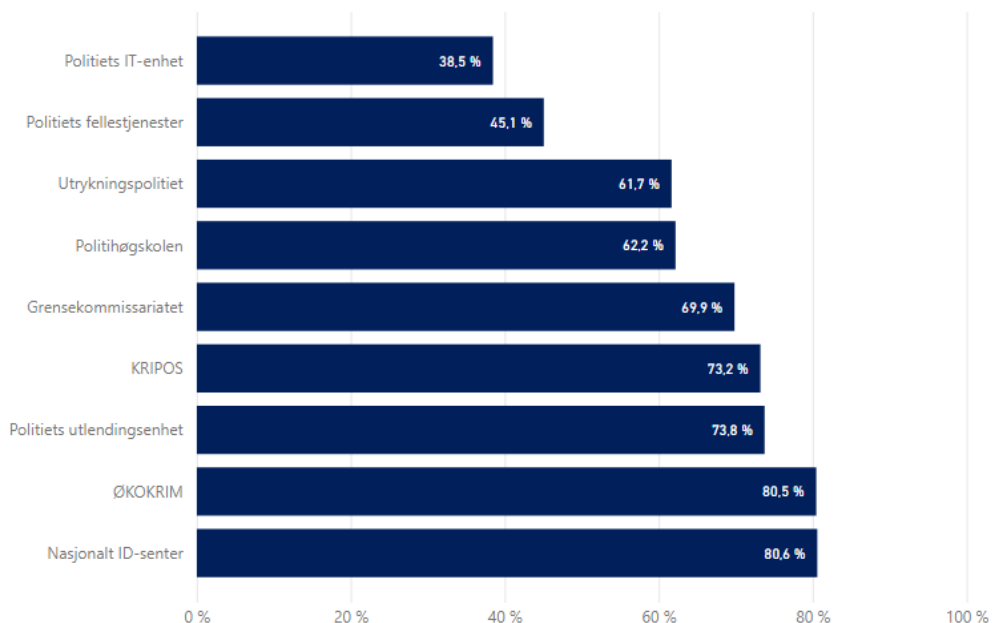

Figur 3 Driftskostnader i særorgan, andre enheter og Politidirektoratet. Tall i mill. kroner. Faste 2022-kroner. 2021–2022

¹⁾ Driftskostnadene til Utrykningspolitiet ble doblet som følge av ekstratildelinger i 2020 og 2021 til ekstramannskap covid-19. Stillingene ble overført fra Utrykningspolitiet til politidistriktene i 2021 som har medført noe reduksjon i driftskostnadene fra 2021 til 2022 i enheten.

²⁾ Kostnader bokført på felleshovedbok S55 lagt til Politidirektoratet. I 2021 og 2022 utgjorde dette henholdsvis 128 mill. kroner og -28. mill. kroner. Dette omfatter i stor grad kostnader som ikke kan henføres til spesifikke enheter på en enkelt måte.

Kilde: Politidirektoratet

Figur 4 Personellkostnadenes andel av driftskostnadene i særorgan og andre enheter. Prosent. 2022¹⁾

¹⁾ For Politidirektoratet, se figur 2.8.

Kilde: Politidirektoratet

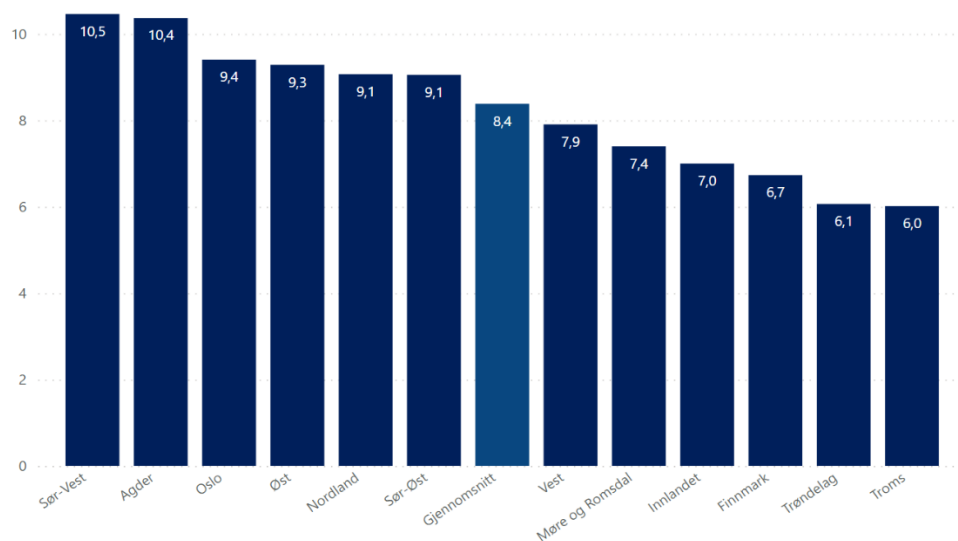
Tabell 1 EBA-kostnader per enhet. Tall i mill. kroner, 2022^{1) 2)}

Enhet	Diverse	Drift	Energi	Husleie	Vedlikehold	Total
Oslo	33M	36M	46M	252M	16M	383M
Øst	1M	13M	21M	149M	31M	216M
Politiets fellestjenester	123M	8M	17M	27M	34M	207M
Sør-Øst	4M	10M	18M	115M	15M	163M
Politihøgskolen	1M	12M	13M	113M	5M	143M
Vest	4M	8M	14M	112M	4M	143M
Politiets utlendingsenhet	5M	22M	11M	68M	3M	109M
Trøndelag	1M	5M	9M	88M	4M	108M
Sør-Vest	3M	6M	12M	76M	7M	105M
KRIPOS	1M	3M	14M	83M	1M	102M
Innlandet	4M	4M	11M	69M	3M	92M
Nordland	4M	4M	9M	59M	5M	81M
Politidirektoratet	23M	0M	0M	45M	9M	78M
Agder	1M	6M	9M	59M	1M	75M
Møre og Romsdal	3M	3M	6M	52M	3M	67M
Troms	2M	3M	6M	49M	1M	61M
Politiets IT-enhet	21M	3M	0M	30M	1M	56M
Finnmark	0M	2M	6M	34M	6M	49M
ØKOKRIM	0M	1M	2M	24M	1M	27M
Nasjonalt ID-senter	0M	0M	0M	3M	0M	4M
Utrykningspolitiet	0M	0M	0M	2M	1M	4M
Grensekommisariatet	0M	0M	0M	1M	0M	1M
Total	236M	151M	224M	1 511M	153M	2 275M

¹⁾ Tabellen viser tall slik de fremkommer i regnskapet. Dette kan gi et noe skjevt bilde for enhetene Politidirektoratet, Politiets IT-enhet og Politiets fellestjenester da det er Politiets fellestjenester som belastes og betaler fakturaer for driftskostnader som energi ol. Kostnadene belastes Politidirektoratet og Politiets IT-enhet i ettertid.

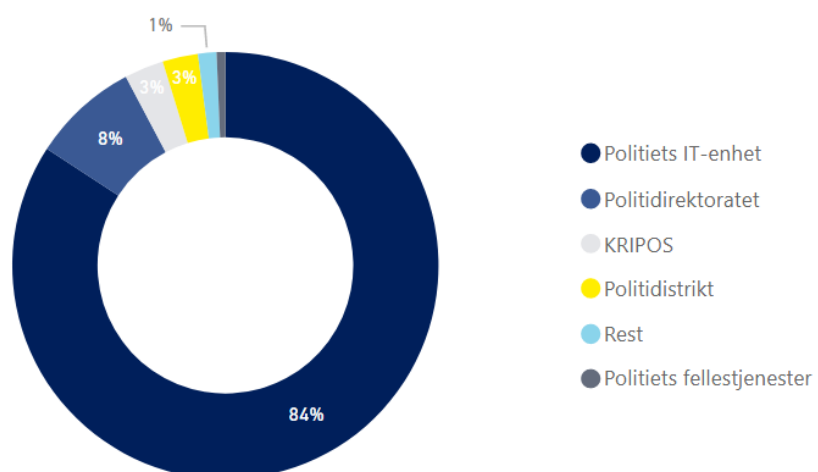
²⁾ Ansvar for nasjonale anlegg er en del av EBA-kostnadene i Politiets fellestjenester.

Kilde: Politidirektoratet

Figur 5 Antall politiårsverk per patruljebil i politidistriktene. 2022

Kilde: Politiets fellestjenester

Figur 6 Andel av de totale kostnadene til IKT-tjenester fordelt på enheter. Prosent. 2022

Kilde: Politidirektoratet

